

Ernu Ele Izi Nhne gbasiri Ọkwukwo ka

Ernu Ele Izi sno izi ọma lele kpa Lukwu gbarụ n'okwukwo n'aznụ. Risi ọka a bụ o gesi kpa ele sno apna Jizosi panịzoru ẹrnu izi ọma be. Enine Nsọ duru be gbasa Izi Ọma gbasiri Jizosi hite nụ Jerusəlem, nụ kpakara Judiya nụ Sameria, tem dù n'osotoma ọwa (1:8). Nye gbarụ ọkwukwo ka mernu ma ele nọogwnu a mahia nụ ele Chiokike (Kirisiteni) búo otu ele nọodo ọchichi ke neemegidne ọchichi ele Rom.

Be kewarụ ọkwukwo ka nga ẹto, ke neegesi kpa be kpọru okwo Izi Ọma gbasiri Jizosi nụ ọpanizo ọgbako Chiokike. (1) Ọpanizo otu ele Chiokike nụ Jerusəlem nga Jizosi lahnarnụ oligwe. (2) Ọgbasa izi ọma nụ kpakara ẹli Paləsitini. (3) Ọgbasa izi ọma dù kpakara ọwa, dù Rom.

Otu nhne zị okne mkpa nụ *Ernu Ele Izi* bụ ẹrnu Enine Nsọ, nye nyernu be rikne n'obochi Pəntikosi, nye zị koriri naagba ọgbako Chiokike inwe nụ ele risi a. Ọkwukwo *Ernu Ele Izi* neegesi ikerneema ikwu-ọnụ Chiokike nụ bùdnu ele kweru nụ omekorita ele ọgbako Chiokike.

Nhne zị n'okwukwo ka

Ojiknernu ọ gba akebne (1:1-26)

Nhne Jizosi nyernu n'iwu ipne-aznụ nụ mk-wna (1:1-14)

Nye gweruru ọnodi Judasị (1:15-26)

Akebne be gbarụ nụ Jerusəlem (2:1---8:3)

Akebne nụ rime Judiya nụ Sameria (8:4---12:25)

Ernu Polu (13:1--28:31)

Ogaghari neezni izi ọma ke mbom (13:1--14:28)

Ogbo ke zi nü Jerusélem (15:1-35)

Ogaghari neezni izi ọma ke ẹbo (15:36--18:22)

Ogaghari neezni izi ọma ke ẹto (18:23--21:16)

Polu nye ikelu nü Jerusélem, Sizeria nü Rom
(21:17--28:31)

Jizosi kweru mkwna

Enine Nso

¹ Tiofilosi, n'okwukwo mbom ke me gbaru, m gbaru m kpakara nhne Jizosi mernu nü nhne o znirni hite n'ige ọ panịzorу ẹrnu a, ² tem dù n'obochi be gweruru a la n'oligwe. Si ọ laru oligwe, o nyernu ele rukna wam ọ hohiaru iwu hite nü rikne ke Enine Nso. ³ Nga ọ takworu awhnụwhnu, o gesiri ele izi wam ọ hohiaru ehni a, nyee be agida nhne mesiri a rikne nü ọ zi bùdnu. Be whnurnu a, ya nü be kwu ọka gbasiri eli-eze Chiokike nri obochi ẹno. ⁴ Nga be gbakoru n'otu, o nyernu be iwuka, “Anụ híkọ nü Jerusélem whoga, kovu anụ seru nkesi ke Nda m kweru mkwna, ke anụ nurnu nhne me kwuru gbasiri a. ⁵ Joni jiri mini wụ ele badnụ mini, kovu be jeeji Enine Nso nòowu anụ mini nga obochi ele nü ele whemernu.”

Jizosi laru oligwe

(Mak 16:19-20; Luk 24:50-53)

⁶ Nga ele izi wam gbakoru n'otu, be sìkwa Jizosi, “Nyenwe aị, i jeegweru ọchichi ka nyehnata ele Izireli kítna?”

⁷ Jizosi kanụ be, “Nda m ji iknernema a bìta ige nü obochi, o kwésige anụ mahịa a. ⁸ Kovu nü anụ jaanahịa rikne nga Enine Nso wam dnakwasiri

anụ, anụ jọobu ele akebne m nụ rime Jeruselem, ma nụ kpakara Judiya, nụ Sameria nụ hne ọwa sotoru.” ⁹ Nga o kwukworu ọka ka, kpa be neele a anya, be gwelizọ a la n'oligwe, erumeru gweme a n'anya be.

¹⁰ Kpa be zi neelegidne anya n'oligwe kpa ọ naala, ele rukna lawụru wogwu iwo abochna gwuzoru n'esilawụru be. ¹¹ Be kaa, “Ele rukna Galili, ndaa kpa anụ gwuzo neele anya n'oligwe? Jizosi ka, nye be gweruru la oligwe, jaava berere lele kpa anụ whnurnu a la oligwe.”

Matayasi gweruru Ọnodi Judasi

¹² Ele izi wam lahna Jeruselem hite nụ Rugwu Olivu, nhne nụ lele izne otu Obochi Ozukwa Inwe.

¹³ Be zne Jeruselem, bna nụ rime ọro olu hne be wu. Pita, Joni, Jemisi, nụ Anduru, Filipu nụ Tomosi, Batolomi nụ Matiyu, Jemisi nnwọ Alifayosi, Saịmoni nye zi n'esilawụru ele noonwu békwnu nụ mkpoma nụ Judasi nnwọ Jemisi. ¹⁴ Kpakara be zi n'otu neekpe okpukpe ige ọbula, be nụ ele rinya wam nụ Meri nne Jizosi nụ rụmu nne a.

¹⁵ N'obochi wam, Pita gwuzoru n'esilawụru ele sno apna Jizosi, be bụ otu riwhu nụ nri lawụru.

¹⁶ O kaa, “Rụmu nda m, nhne be gbarụ n'okwukwo nso ke Enine Nso kwuru hite n'ọnụ Devidi gbasiri Judasi nye duru ele nwụgwuru Jizosi, jeemezu.

¹⁷ Judasi bụ otu badnụ nụ rime aị, be hohiaru a ma o kehịa igwe n'érnu aị.” ¹⁸ (Judasi bụ nye ji iwai be kwụru a n'érnu arürü-eli a zụ otu ẹli, ọ dna, kpu ruwhnu n'eli, kpakara nhne zi a nụ rụwho wụhia.

19 Kpakara ele wu nü Jeruselem nürnü a, be kwu elli
wam n'ikwu-önü be, Akelidama, ke bu Eli Ovnarna.)

20 “Kwnornu nü be gbaru n'okwukwo Eri Oma,
‘Oro a daziri etekne,
 o zá nye wu nü rime a.’

Be gba kwno a nü nhne berere,
‘Nye berere gweru önüdi ernen a.’

21 Kịtna, o zi mkpa a horu otu nyerukna n'esilawuru
ele sno aij n'ige Nyenwe aij Jizosi snornu aij whoga,
bnanya masi n'esilawuru aij, **22** hite n'owu mini Joni
du nga Jizosi laru n'oligwe. Nye wam jooburu nye
joosno aij gba akebne nü Jizosi hiri n'enwu lizo.”

23 Be hohia ele rukna lawuru, Josefu nye be
kwu Basabasi nye rewhna a berere bu Jositosi nü
Matayasi. **24** Be kpe okpukpe kaa, “Nyenwe aij, ji
nye magwü mkpoma kpakara ele badnü, bikno,
Nyenwe aij, gesi aij nye i hohiaru n'esilawuru ele
rukna lawuru ka, **25** nye jeegweru önüdi ernen nye
izi ke Judasi ghasarü zne hne o kwesiri.” **26** Be vu
ogbanuchi, ogbanuchi wam dnakwası Matayasi, be
gwnusi a n'esilawuru ele izi nri nü otu wam.

2

Enine Nso varu n'obochi Pentikosi

1 Nga obochi Pentikosi zuru, kpakara be gbakorü
n'otu ɔro. **2** Ngangam, imerne ke nü lele okne
ruwhere hiri n'oligwe va, jipiya kpakara ɔro wam
be zi. **3** Be whnurnu nhne nü lele riro békwnu ke
daziri n'olu risi be otu otu. **4** Enine Nso mejihiaru
be, be bete nookwu ɔka nü riro ele berere lele kpa
Enine Nso wam nyernu be iknernema o kwu ɔka.

⁵ Agwna ele Ju ele nootu ogwnu Chiokike wu nü Jerusəlem, ele hi nü kpakara mba ke zi nü mkpururu oligwe va. ⁶ Nga be nurnu mkpakpō ka, be gbakō, o tūru be n'anya kwnornu nü be nurnu kpa ele sno apna Jizōsi nookwu ɔka nye ɔbulu nü ikwu-ɔnu ke a. ⁷ Ehni nwurnu be, be kaa, “Kpakara ele ka nookwu ɔka, be būo ele Galili sa? ⁸ Ndaa kpa a noonu be nookwu ɔka n'ikwu-ɔnu be jiri mü aï? ⁹ Ele Patja, nü Midia, ele Elam, ele hi nü Mesopotemia, Judiya nü Kapadosia, nü ele hi nü Pontosi nü Esia, ¹⁰ ele hi nü Firigia nü Pamfilia, ele hi nü Ijipiti nü ele hi agwna eli Libiya ke zi Sirini ndündu, nü agwna ele hi nü Rom, ¹¹ ma ele Ju ma ele bnarnu okpukpe ele Ju, ele Kiriti nü ele Arabu, a nurnu kpa be nookwu ɔka n'ikwu-ɔnu aï gbasiri ernu ndu-ehni Chiokike.” ¹² O gbagwojiri be anya, kpakara be néesikwa, “Ka bụ kini?”

¹³ Koyu ele berere mernu be nhne mkpari, be kaa, “Manya noogbu ele ka.”

Pita kwunnu igbudu badnụ ɔka

¹⁴ Pita gwuzoru ya nü nri badnụ nü otu wam bete nookwunu ele badnụ wam ɔka n'okne nkoli, kaa,

“Ele Ju ibne m nü kpakara anu ele wu nü Jerusəlem, anu bnote nsn̄i nü nhne me nookwu gbasiri nhne anu whnurnu. ¹⁵ O zá manya noogbu ele rukna ka lele kpa anu cheru, o bụ qtnu-ige tolu ke ɔsisi.* ¹⁶ Koyu ka bụ nhne nye ɔwhnurninya Juweli kwuru ɔka gbasiri a,

* ^{2:15} qtnu-ige tolu ke ɔsisi: ɔkwukwo ke mbom kwuru ige awa ke eto

- 17** Chiokike karụ kpa,
 ‘Ka bụ nhne me jeeme n’obochi ipne-aznụ,
 m jọowukwasi Enine m n’ehni kpakara ele
 badnụ,
 rụmu anụ ele rukna nụ ele rinya jọokpo okwo
 ikwu-ọnụ Chiokike,
 rụmu ikoro anụ jọowhnu ọwhnurninya,
 ele okno badnụ anụ jọoro mboro.
- 18** M jọowukwasi ele izi m rukna nụ rinya Enine m
 n’obochi wam,
 be jọowhnu ọwhnurninya.
- 19** M jeegesi ेrnü ndu-ehni n’oligwe
 nụ nhne elekema n’owa nụ mkpururu oligwe,
 ovnarna nụ békwnu nụ okne rụnwurnu békwnu.
- 20** Ehnam jaagba ochichiri,
 enwa jaachna ihie ihie lele ovnarna,
 ka jeeme sị okne ọbochi ke zị igwugwu ke
 Nyenwe aị va.
- 21** Be jooznohia nye ọbula ke noosukwu rewanha
 Nyenwe aị.’
- 22** “Ele Izireli, anụ bnote nsnị n’oka ka, Chiokike
 jiri kpakara ेrnü ndu-ehni nụ nhne tụ n’anya nụ
 elekema ka n’esilawuru anụ gesi nụ ya ziyaru
 Jizəsi nye Nazareti. Kpakara anụ magwụ kpam.
- 23** Chiokike marnụ ama kweru be gweru a nyega
 anụ, anụ gweru a nyee n’aka ele máa Chiokike,
 be kpogidne a n’ogba, gbu a. **24** Koyu nụ Chiokike
 mernu o hi n’enwu lizo, gweme nhne ighbugbu ke
 enwu kwnornu nụ enwu nwée rikne nwugwu a.
- 25** Ka bụ nhne Devidi kwuru gbasiri a,
 ‘M whnurnu m Nyenwe aị nụ ruwhnu m kpakara
 ige.
 O zị n’akarikwnunga m,

ovu jáala m mini.

²⁶ Ka kpayarụ ovu soro m n'ọnụ, riro m nwụdnarnu k'agida,

ano-ehni m jaazi bùdnu n'olile anya.

²⁷ Kwnornu nụ i jéesigbasi mkpuru ovu m n'ilili, i jéekwe nye nsọ ke i ro oro.

²⁸ I gesiri m apna ke bùdnu, ruwhnu i mernu snarni ma jihia mkpoma m.'

²⁹ "Rumu nda m, m nookwunu anụ ọka n'anya rikne nhne gbasiri nda aị ọknani bụ Devidi, ọ nwùrnru enwu, be li a, ilili a zị hna dù tna. ³⁰ O bụ nye ọwhnurninya, ọ magwụ nụ Chiokike kwesiri a mkwna rikne nụ ọ jeeme otu nye hi nụ avnùrnmu a daziri nụ ngadna eze a. ³¹ O whnùrnmu nụ hne zị nụ ruwhnu, o kwu ọka gbasiri olizo n'enwu Karaisi, Chiokike jéesigbasi a n'ilili, ano-ehni a jóoro oro.

³² Chiokike mernu Jizosi ka hi n'enwu lizo. A bụ ele akebne ezi ọka ka. ³³ Be gwelizoru a olu n'akarikwnunga Chiokike, ọ nahiaru n'aka Nda a mkwna ke Enine Nso bụ ke ọ wukwasiri aị, ke anụ whnùrnmu, nùrnmu masi. ³⁴ Devidi lágé olu nụ rime oligwe, koyu o kwuru,

'Nyenwe aị kannu Nyenwe m,

Daziri ẹli n'akarikwnunga m,

³⁵ tem dù nga me jaabiṭa ele irno i lele nhne i jootukwasi ọchi i lawuru.'

³⁶ "Kam kpayarụ, kpakara ele Izireli, anụ mahia n'ezi ọka nụ ọ bụ Jizosi ka, nye anụ kpogidnernu n'ogba bụ nye Chiokike mernu Nyenwe aị nụ Karaisi."

³⁷ Nga be nùrnmu ka, o gburu be igbugbu k'agida nụ mkpoma, be kanu Pita nụ ele izi berere, "Rumu nda aị, kini bụ nhne a jeeme?"

³⁸ Pita kanu be, “Nye ọbula hi nü mmehie a tūhnasna, ma be wü anu mini nü r̄ewhna Jizoṣi Karāisi, ma Chiokike gbarunu anu mmehie anu. Ige wam anu jeenwehija nkesi Chiokike ke bụ Enine Nso. ³⁹ Kwnornu nü mkwna Chiokike ka zinu anu, nü rumu anu, nü kpakara ele zị ikere, ele Nyenwe aị Chiokike joosukwu.”

⁴⁰ Pita ji agida ikwu-önü berere dō be aka nü nsnị, kaa, “Anu gweme ehni anu awhnụwhnu ke ebiri ojo ka.” ⁴¹ Be würü ele kweru izi ọma ka mini. Be tükwasinu be pokwu badnụ eto n'otu ọbochi.

Mmekota ke ele kweru ekwe

⁴² Be dazigidne nü iznizni ele izi, snornu be mekota nhne, ri wiri nü neekpe okpukpe. ⁴³ Ele izi wam rnurnu agida ərnu ndu-ehni nü elekema ke mernu ogwnu t̄u ele badnụ. ⁴⁴ Kpakara ele kweru ekwe dazikota n'otu, neekeri nhne n'otu. ⁴⁵ Be re erekwu be nü erekwu be nwernu, keme iwai n'esilawuru be lele kpa mkpa kparu nye Ọbula. ⁴⁶ Be dazigidne n'otu n'Oro Nso Chiokike kpakara Ọbochi. Be neezne n'oro nü oro, gweru mkpoma zị r̄ichna neeri wiri n'otu nü ovu ọso n'önü. ⁴⁷ Be naaznarni Chiokike, neenwe ruwhnu ọma nü hne ele badnụ zị. Nyenwe aị nqotukwasinu be ele badnụ n'obochi n'obochi ele be jooznohia.

3

Pita gworu nye mgworo

¹ Otu ọbochi, Pita nụ Jönü znernu Oro Nso Chiokike n'ọtnu-ige ke ẹto n'iwhnehnie,* ke bụ ige okpukpe. ² Otu nyerukna ke dnarnụ mgwọro hite nga be mṛnụ a, ele badnụ nookwuru a zne n'Ogodo Ọnuhna Marnụ Mma ke Oro Nso Chiokike kpakara ọbochi, ma ọ rịo nhne n'aka ele naabna Oro Nso Chiokike. ³ Nga ọ whnūrnu Pita nụ Jönü hne be naabna Oro Nso Chiokike, ọ rịo be nhne. ⁴ Pita nụ Jönü legidne a anya, Pita kaa, “Le aị anya.” ⁵ Nyerukna wam legidne be anya ma ọ jaanahịa nhne n'aka be.

⁶ Pita kaa, “M nwée m siliva mọbu golu, koyu m jeenye i nhne me nwernu, nụ rewanha Jizosì Karaisi nye Nazareti, lizo, zne izne.” ⁷ O nwugwuru a n'akarikwnunga a, dòlizo a olu, ngangam, ọchi nyerukna wam nụ ekenkele-ọchi a lawurụ nwehịa rikne. ⁸ O wulizo olu, gwuzoru, bete neezne izne. O snornu be bna n'Oro Nso Chiokike, neezne izne, noowulizo olu, naaznarnị Chiokike. ⁹ Kpakara igbudu ele badnụ wam whnūrnu a hne o neezne izne, naaznarnị Chiokike. ¹⁰ Be mahịa nụ ọ bụ nye ọrio wam naadazi n'Ogodo Ọnuhna Marnụ Mma. O duru be ẹhni, tụ be n'anya k'agida nụ nhne mernu.

Pita znirni izi oma n'Oro Nso Chiokike

¹¹ Kpa nye mgwọro wam nwugwuru Pita nụ Jönü n'aka, ogwnu türü kpakara ele badnụ wam, be gbakọ nụ mgbemgbe oro Solomoni. ¹² Nga Pita whnūrnu be, ọ kanụ be, “Ele Izireli, ndaa kpa nhne ka noodу anụ ẹhni, anụ neele aị anya lele nụ a ji

* **3:1** ọtnu-ige ke ẹto n'iwhnehnie: ọkwukwo ke mbom kwuru ige awa ke tolu

rikne aka aị mọbu ọzi nsọ aị mee nyerukna ka zne izne. ¹³ Chiokike ke Ebereham, nụ ke Aziki, nụ ke Jekopu, Chiokike ke ele nda aị ọknani, nyernu Nnwọ a Jizosi igwugwu. Ya bụ nye anụ reru, anụ gónahoru a nụ ruwhnu Paileti, o bụ n'ezi nụ Paileti kweru ọ sigbasi a. ¹⁴ Anụ gónahoru nye nsọ nụ nye mee mma, gweru nye noogbu badnụ. ¹⁵ Anụ gburu nye nwe budnu. Kọvu Chiokike mernu o hi n'enwu lizo, a bụ ele akebne a. ¹⁶ Anụ le nwerukna ka anụ magwụ, o bụ ọkwnata ovu nụ r̄ewhna Jizosi nyernu a rikne. O bụ r̄ewhna Jizosi nụ ọkwnata ovu nụ r̄ewhna a nyernu nwerukna ka Ọgwugwo zuru ozu, kpa anụ whnurnu.

¹⁷ “Kítña, r̄umu nda m, m maam nụ nhne anụ nụ ele risi anụ mernu Jizosi bụ nụ anụ máa ama. ¹⁸ Kọvu nụ Chiokike hiri n'ọnụ kpakara ele Ọwhnurninya agida ige wheru ewhe kwu nụ Karaishi jaata awhnụwhnu, o mezuru nhne o kwuru. ¹⁹ Anụ tūhṇasna, kete ruwhnu hne Chiokike zị, ma o kwnosnama kpakara mmehie anụ, ²⁰ ma anụ nwehịa rikne ikne hite nụ ruwhnu Chiokike, ma o ziyanu anụ Jizosi bụ Karaishi nye ọ hohianmu anụ. ²¹ O jaadazi n'oligwe tem ige Chiokike jeeme kpakara nhne zịri ikne, lele kpa o kweru mkwna agida ige wheru ewhe hite n'ọnụ ele Ọwhnurninya a zị nsọ. ²² Kwnornu nụ Mozizi karụ, ‘Nyenwe aị Chiokike anụ jeeziyanu anụ nye Ọwhnurninya lele me, hite nụ ele ke anụ, anụ joobno nsnị nụ kpakara nhne ọ jaakanụ anụ. ²³ Nye Ọbulu ke jóobno nsnị nụ nhne nye Ọwhnurninya wam kwuru, be jeekewahala a n'esilawụru ele ke Chiokike.’

²⁴ “N'ezi Ọka, kpakara ele Ọwhnurninya hite nụ Sameli nụ ele sno a n'aznụ kwuru nhne gbasiri

obochi ele ka. ²⁵ Kpakara mkwna Chiokike hite n'önü ele ɔwhnurninya a ziñu anü, anü nwernu igwe nü ogba-njɔ-ehni Chiokike gbarü ya nü ele nda anü, lele kpa ɔ kannü Ebereham, ‘M joogozi kpakara ele zi n'ɔwa hite avnurnu i.’ ²⁶ Nga Chiokike gwelizoru Nnwɔ a Jizɔsi, o beru ɔsno ziyanu anü ya, ma ɔ gozi anü, ma anü hi nü rime apna ojo anü yahna.”

4

Pita nü Jɔni zi nü ruwhnu ele eze-ikpe

¹ Kpa Pita nü Jɔni zi nookwunu ele badnụ ɔka n'Oro Nsɔ Chiokike, ele arıohna nü nye risi ele neese Oro Nsɔ Chiokike nü ele Sadusi vakwnusiri be. ² Ovu weru be ehni nü ele izi lawuru wam neezni ele badnụ nü Jizɔsi hiri n'enwu lizo, ke neegesi nü ele nwurnu önü jeehi n'enwu lizo berere. ³ Be nwudne be, yisi be ikelu tem chi bɔ, kwnornu nü ɔbochi zneminem. ⁴ Kovu agıda ele nurnu izi ɔma be kweruru, önü ɔgwnugwnu be bү pokwu badnụ isne.

⁵ N'ekile a, ele risi ele Ju nü ele okno badnụ nü ele zni iwu ele Ju gbakɔru nü Jerusəlem, ⁶ be nü nye risi arıohna Anası, nü Kayafası, nü Jɔni nü Alekizanda, nü ele ɔro nye risi arıohna. ⁷ Be kwuya Pita nü Jɔni gwuzote be nü ruwhnu be, be sıkwa be, “Ndaa rikne mɔbu ręwhna nyele hne anü jiri neeme nhne ka?”

⁸ Enine Nsɔ jipihiaru nü rime Pita, ɔ kaa, “Ele risi nü ele okno badnụ Izireli, ⁹ anü néesikwa aị ajiji tna kwnornu nü nhne ɔma ke be mennu nye mgwɔro ka nü kpa be jiri gwɔ a. ¹⁰ Kpakara anü ma kpakara ele Izireli mahia, nü nyerukna ka

gwuzo hna nü ruwhnu anu n'ehni zuru ozu, bu
nye be gworu hite nü rikne ke zi nü rëwhna Jizosi
Karaïsi nye Nazarëti. Anu kpogidnernu a n'ogba,
kövu Chiokike mernu o hi n'enwu lizo. **11** Ya bu
'akaworugwu ke anu ele noowu oro jüru,
kiyam gholam risi nsukala oro.'

12 "Oznohia zi nü rëwhna a kpoi. Kwnornu nü o zá
rëwhna berere nü mkpururu oligwe be nyernu ke
badnu jeenwe oznohia."

13 Onu rikne Pita nü Jöni duru ele risi ikpe ehni.
Be mahiaru nü be bu ele o zá nhne be bu, ele müge
okwukwo. Be mahiaru kwno nü be nü Jizosi ziři.
14 O zá nhne be nwernu rikne kwu kwnornu nü
be whnurnu nyerukna wam be gworu gwuzo nü
ngeri Pita nü Jöni. **15** Be kanu be whoga n'oro ikpe,
be gba iznuznu n'esilawuru be. **16** Be kaa, "Ndaa
nhne a jeeme ele rukna ka. Kpakara ele wu nü
Jeruselem magwu nü be rnurnu okne ernen ndu-ehni
ka, a nwée rikne gonahoru a. **17** Kövu a jéekwe be
gbasa qtnutnu ka n'esilawuru ele badnu, a dö be
aka nü nsnj be kwú qka berere nü rëwhna Jizosi."

18 Be sukwu ele rukna wam, kanu be, be kwúma
qka ria ria möbu zni nhne nü rëwhna Jizosi. **19** Kövu
Pita nü Jöni saru be, "Anu tule a ma o bürü oma
nu anya Chiokike, a bnonu anu nsnj sobu a bnonu
Chiokike nsnj. **20** Kwnornu nü a nwée rikne gharu
o kwu nhne a whnurnu nü nhne a nurnu."

21 Ele ikpe wam dösi be aka nü nsnj rikne, sigbasi
be la. Be nwée nhne be jeeji ta be awhnurnu
kwnornu nü ele badnu naaznarni Chiokike nü
nhne mernu. **22** Nyerukna be gworu ernen ndu-ehni
ka wheru nri awha éno.

Ele Karaïsi kperu okpukpe

23 Nga be sigbasiri be, Pita nü Jóni lakwnusi ele ke be, kanụ be nhne ele risi ariohna nü ele okno badnụ kwuru. **24** Nga be nurnu a, be yisi ọnu n'otu kwnakwu Chiokike n'okpukpe, kaa, “Nyenwe aị Chiokike, nye keru oligwe nü ọwa, nü okne osimini, nü kpakara nhne zị nü rime be. **25** I jiri Enine Nsọ kwu ọka hite n'ọnu ọhi i Devidi, nda aị ọknani, kaa,

Kịni vuteru ele búo ele Ju ọnuma
kịni mernu ele badnụ naagba iznuznu
etekne?

26 Ele eze k'ọwa ka gwuzoru
be nü ele neechi ẹchi, gba iznuznu
megidne Nyenwe aị
megidne nye ke a o teru mọno.”*

27 N'ezi ọka, Erodu nü Pontiosi Paileti gbakorù n'otu n'eli ka, be nü ele búo ele Ju nü ele Izireli, megidne Nnwọ nsọ i Jizosi, nye i teru mọno. **28** Be gbakorù ma be mee nhne i jiri rikne i nü echiche i kaa nü ọ bụ nhne be jeeme. **29** Nyenwe aị, bikno, le be naakpasi aị ogwnu, nyega aị ele izi i, ọnu rikne a jeeji zni izi ọma i. **30** Doshihala aka i nü ọgwo ehni ighbugbu nü ọrnu elekema nü ẹrnu ndu-ehni hite nü rəwhna ọhi i zị nsọ Jizosi.”

31 Nga be kperu okpukpe, hne be zị neekpe okpukpe znurnu biri biri. Enine Nsọ dnakwasị kpakara be, be bete nookwu ikwu-ọnu Chiokike n'ọnu rikne.

*Ele kweru neekeri
kpakara nhne n'otu*

* **4:26** nye ke a o teru mọno: Ke bụ Mezaya, Karaïsi.

³² Kpakara ele kweru ekwe bụ otu nụ echiche be ma nụ mkpoma be. Ọ zá nye kanụ nhne o nwernu bụ ke a, koyu be neekeri kpakara nhne be nwernu. ³³ Ele izi wam ji ọnu rikne naagba akebne olizọ n'enwu Nyenwe aị Jizosi. Chiokike tukwasinu be agida oru. ³⁴ Ọ zá nye ọbula n'esilawuru be nhne kogwu. Ele nwernu ẹli mobu ọro re be, gweya ịwai be reru a, ³⁵ be nyee a ele izi, ele izi keme ịwai wam lele kpa mkpa kparu nye ọbula.

³⁶ Josefу, nye Livaị be murnu nụ Saiporosi, nye ele izi jiri Banabasi, ke bụ “Nnwọ ọsnuta mkpoma,” ³⁷ o re ẹli o nwernu, gweya ịwai a bita a n'ochi ele izi.

5

Ananayasi nụ Safira

¹ Koyu otu nyerukna ręwhna a bụ Ananayasi, ya nụ nnwerne a Safira, reru erekwu be. ² Ya nụ nnwerne a kwekötaru ọ bita agwna ịwai, o gweya ke gwnarnu bita n'ochi ele izi. ³ Pita kanụ a, “Ananayasi, ndaa kpa Ekwensu jihiaru mkpoma i, mee i i ghanu Enine Nsọ aghalaghala, i bitaru agwna ịwai i reru erekwu. ⁴ Jiwa nwe erekwu su i reru a. Nga i reru a, ịwai wam zi n'aka i o mee kpa o jiri masi i. Ndaa kpa i jiri ri oriri o mee nhne nụ kpa? I ghanu Chiokike aghalaghala, ọ búo badnụ.”

⁵ Nga Ananayasi nurnu ọka ka, ọ dna n'eli, nwuma. Ogwnu tịru kpakara ele nurnu nhne mernu. ⁶ Rụmu ikoro ele rukna va whụ a n'ikpe, vuru iznu a zne, lite a.

⁷ Nga nhne nụ lele awa eto wheru, nnwerne a varu, koyu ọ maa nhne mernu. ⁸ Pita sịkwa a, “Kanụ m, ka ọ bụ ọnu ịwai anụ reru ẹli wam?”

Ọ kaa, “Owe, ọ bụ ọnu ahịa a.”

⁹ Pita kanụ a, “Kini mernu jị nụ nzi i kwekotaru ọ rna Enine Chiokike ɔrnurna? Ele rukna ele liri nzi i gwuzo n'ọnu-mgbo kịtña, be joovuru i zne.”

¹⁰ Ngangam, ọ dna n'eli n'ochi a, nwụma. Be vuru a whoga, lite a nụ ngeri nzi a. ¹¹ Kpakara ọgbako Chiokike nụ ele berere ke nurnu a tịru ogwnu k'agida.

Ele izi wam gworu ele nrịria

¹² Ele izi rnurnu agida ẹrnu ndu-ehni nụ ẹrnu elekema n'esilawụru ele badnụ. Kpakara ele kweru naagbakọ nụ mgbemgbe ọro Solomoni. ¹³ Ọ zá nye berere nwernu rikne sno be, ọ bụ n'ezi nụ ele badnụ naakaa be ọka ọma. ¹⁴ Kọvu agida ele badnụ snornu ele kweru ekwe, ele rukna nụ ele rinya. ¹⁵ Ka mernu be kwuya ele naariịa ehni ighbugbu, dnanyịta be nụ ngeri apna n'olu ọkpata be nụ etere be, ma kpa Pita naagawhe enine a metụ agwna be. ¹⁶ Igbudu ele badnụ hi n'eli gbarụ Jerusəlem gburugburu va kwuya eле ke be naariịa ehni ighbugbu, ma ele ręnwu ọjo nwụgwu, be gworu kpakara be.

Be kpaknarnụ ele izi ehni

¹⁷ Ige wam okwno-awụwa jihiaru nye risi arịohna nụ ele nụ ya sno, bụ ele otu Sadusi, mkpọma. ¹⁸ Be nwudne ele izi, yisi be ikelu nụ ruwhnu ọhna. ¹⁹ Kọvu enine izi Nyenwe aị varụ n'abali, gbamanụ be ọnuhna ikelu, kwuhịa be. ²⁰ Ọ kanụ be, “Anụ zne gwuzoru n'Oro Nsọ Chiokike, kanụ ele badnụ kpakara izi ke bùdnu ikne ka.”

²¹ Ele izi wam zne n'Oro Nsø Chiokike ke chi boru neezni ele badnụ nhnē.

Nga nye risi arɪohna nụ ele nụ ya sno varụ, be sukwukota ele eze-ikpe nụ kpakara ele risi Izireli, zizne izi ma be kwuhjanu be ele izi wam. ²² Ele be ziznernu ṽoro ikelu, whnúge be n'oro ikelu. Be lahna kanu ele dusiri be, ²³ “Nga a dñru ṽoro ikelu, ṽoro tñru otu, kpakara ele nse neese ṽonuhna, kovu nga a gbamarnu ṽoro, o zá nye zi nụ rime ṽoro.” ²⁴ Nga nye risi ele neese ṽoro Nsø Chiokike nụ ele risi arɪohna nñrnu a, o gbagwojiri be anya.

²⁵ Ige wam otu badnụ va, kanu be. “Anu le, ele rukna wam anu yisiri n'ikelu zi n'Oro Nsø Chiokike neezni ele badnụ nhnē.” ²⁶ Nye risi ele neese ṽoro Nsø Chiokike nụ ele ya nụ be neese ṽoro Nsø zne kwuya ele izi wam, be méne be nhnē rikne kwnornu nụ be nötü ogwnu ele badnụ joötü be akaworugwu.

²⁷ Be kwuya ele izi wam gwuzote be nụ ruvhnu ele eze-ikpe. Nye risi arɪohna sikhwa be, ²⁸ kaa, “A dñru anu aka nụ nsnị anu zní nhne nụ rëwhna Jizosi. Anu mernu kpakara eli Jerusælem jihia n'iznizni anu, anu noovukwasí aï ẹnwu ṽvnarna Nyerukna ka.”

²⁹ Pita nụ ele izi saru be, “A kwesiri o bnonu Chiokike nsnị karu badnụ. ³⁰ Chiokike ke ele nda aï mernu Jizosi hi n'ẹnwu lizo, bu nye anu gburu, kpogidne a n'olu ṽgba. ³¹ Chiokike gwelizorù a olu n'akarikwnunga a ma o bụru Nye Risi nụ Nye Oznohia, ma ele Izireli tñhnasna, ma Chiokike gbarunu be mmehie be. ³² A bu ele akebne nhnē ele ka, ma Enine Nsø, ke bu nkesi Chiokike nyernu ele noobnonu a nsnị.”

³³ Nga be nurnu ọka ka, ovu weru be ẹhni k'agida, be kpebi o gbu ele izi wam. ³⁴ Kọvu otu nye Farisi rēwhna a bụ Gamalieli, nye zni iwu ele Ju, nye ele badnụ nōoso anya, gwuzoru n'esilawụru ele ikpe, kaa ele izi wam whoga n'ederezi. ³⁵ O kanụ ele ikpe wam, "Ele Izireli, anya du anụ ẹli nhne anụ noopio o mee ele rukna ka. ³⁶ N'ige wheru ewhe, Tadiyosi whụyaru neeme ẹhni a nụ ọ bụ nye zi rikne, riwu badnụ ẹno snornu a. Be gburu a, kpakara ele snornu a gbasarụ, otu a nwurụ. ³⁷ Omekwo, Judasi nye Galili whụyaru n'ige be gwnurụ ele badnụ, ọ dörü agida ele badnụ, be gburu a masị, kpakara ele snornu a gbasarụ. ³⁸ Kitna me kanụ anụ, anụ mée nhne ọbula megidne ele rukna ka. Anụ sigbasi be. O bürü nụ nhne ka bụ ẹrnu aka ke badnụ, ọ joowhu. ³⁹ Kọvu ọ bürü nụ o hi n'aka Chiokike, anụ nwée rikne megbu be. Anụ joowhnu nụ anụ nōolusi Chiokike ọgwnu."

Be kweru nhne o kwuru bụ ezi ọka. ⁴⁰ Be sukwu ele izi wam, pnia be nhne, kanụ be kwúma ọka berere nụ rēwhna Jizosi, be sigbasi be, be la. ⁴¹ Ele izi wam whoga nụ ruwhnu ele ikpe, ovu nōoso be n'onu kwnornu nụ Chiokike gwnüsiri be ele kwe-siri ọ ta awhnụwhnu kwnornu nụ rēwhna Jizosi. ⁴² Kpakara ọbochi be zi n'Oro Nsọ Chiokike, neezne n'oro n'oro ele badnụ nōokpo okwo izi ọma nụ Jizosi bụ Karaisi.

6

Ele ẹrnu ẹsau

¹ N'ige wam, nga ọnụ ọgwnugwnu ele kweru ekwe zi naaba aba, ọdogbuta whụyaru n'esilawụru ele Ju

nookwu Giriki nü ele Ju nookwu Hiburu. Ele Ju Giriki kanụ be lewhuru ele rinya be nzi be nwurnu anya nü wiri be neeke n'obochi n'obochi. ² Ele izi nri nü ębo wam sukwu kpakara ele sno apna Jizosi n'otu, kaa, “O búo ọma a gharụ nhne gbasiri ikwụ-onu Chiokike neeke wiri. ³ Kịtna, rụmu nda aj, anụ hohia ele rukna ęsau n'esilawuru anụ ele nwernu agwa ọma, ele Enine Chiokike nü akoniche jihiaru, ma a yisi be nü nhne gbasiri nhne ka. ⁴ Kọvu aila jeegweru ehni aj yisi n'okpukpe nü ọkpo okwo ikwu-onu Chiokike.”

⁵ Kpakara be kweru nhne ele izi wam kwuru. Be hohia Sitivini, nyerukna ke ọkwnata ovu nü Enine Nsọ jihiaru, nü Filipu nü Porokorosi, Nikano, Timoni, Pamēnasi nü Nikolasi, nye Antjoku nye bnarnụ okpukpe ele Ju. ⁶ Be gwuzote be nü ruvhnu ele izi, be kpe okpukpe tükwasí be aka.

⁷ Ikwu-onu Chiokike neezne nü ruvhnu. Onu ögwnugwnu ele sno apna Jizosi nü rime Jerusélem zi köriri naaba aba. Agida ele ọkwa arjohna kwnata Chiokike mkpoma.

Be nwudnernu Sitivini

⁸ Sitivini bụ nwerukna Chiokike goziri ke nwernu rikne ọ rnụ ẹrnu ndu-ehni nü nhne elekema n'esilawuru ele badnụ. ⁹ Kọvu nü agwna ele zi n'oro ögbakọ ele Ju, ele be kwu Ele Nwernu Ehni be, nü ele Ju hiri nü Sirini nü Alekizandaria, lizoru megidne a. Be nü ele Ju hi nü Silisia nü Esia nü Sitivini bete neesigha ọka. ¹⁰ Kọvu nü be nwée rikne megidne Enine nü akoniche ke Sitivini ji nookwu ọka. ¹¹ Be gno ele badnụ be kaa, “A nurnu hne ọ nookwulu Mozizi nü Chiokike.”

¹² Ele ka kpakne ele badnụ, be lizo, be nụ ele okno badnụ nụ ele zni iwu, vakwnusi Sitivini, nwudne a, kwuzne a nụ ruwhnu ele eze-ikpe. ¹³ Be kwuya agwna ele jaagba akebne aghalaghala megidne a. Be kaa, “Nwerukna ka ziko nookwu oka megidne Oro Nso nụ Iwu Mozizi. ¹⁴ A nurnu hne ọ naakaa nụ Jizosi nye Nazareti ka jaakwnadna Oro Nso Chiokike ka, gbanwo kpakara omen'eli aị ke Mozizi nyernu aị.”

¹⁵ Kpakara ele eze-ikpe legidne Sitivinianya, be whnụ nụ ruwhnu a nụ lele ruwhnu enine izi.

7

Ikwu-ọnụ Sitivini

¹ Nye risi arijohna sığwa Sitivini, “Nhne ka be nookwu megidne i, ọ bụ n'ezi?”

² Sitivini sarụ be, “Rụmu nda m, nụ ele nda, anụ bnote nsnị. Chiokike ke zi igwugwu mernu Ebereham, nda aị (oknani, whnụ a anya nga ọ zi n'eli Mesopotemia, sụ o znernu wuru nụ Haranị. ³ Ọ kanụ a, ‘Sigbasi ezi-nụ-oro i nụ eli i, zne n'eli ke me jeegesi i.’”

⁴ “Ọ sigbasi eli Kalidia zne wuru nụ Haranị. Nga nda Ebereham nwùrnu, Chiokike mernu o bnanya n'eli ka, hne anụ wu kítna. ⁵ N'ige wam Chiokike nyéne Ebereham agwna eli ka ma ọ bụru ke a, ọ bubedi otu rēnu ochi, koyu Chiokike kweru a mkwna nụ o jeenye a eli ka, ma ọ bụru ke a nụ ębñrnu ele joosno a n'aznụ. Nga Chiokike kweru mkwna ka, Ebereham nwée rümu. ⁶ Ka bụ nhne Chiokike kannụ a, ‘Rümu i joowu n'eli berere, hne be jooburu ele əhi, be jeeme be nhne ojo riwhu awha əno.’ ⁷ Koyu Chiokike karụ, ‘M

jeekpe ele wam be joobunu ohi ikpe, omekwo, be jeehi n'eli wam whuya, be jookponu m risi eli nü hna.' ⁸ Chiokike mernu ogba-njo-ehni ɔkpa nka ziri n'esilawuru ya nü Ebereham. Ebereham kparu Aziki nnwɔ a nka nga o gbaru obochi ɛsato kpa be murnu a, Aziki kpa Jekopu nka, Jekopu kpa nri nü rumu a lawuru ele nda aị ɔknani nka.

⁹ "Ele nda aị ɔknani kwnosiri nwene be Josefu awụwa, be rezne a Ijipiti lele ohi, koyu Chiokike dagwunu a, ¹⁰ döhia a nü kpakara mkpa a. Nga Josefu gwuzo nü ruwhnu Fero, eze Ijipiti, Chiokike nyernu a ruwhnu oma nü akoniche. Fero mernu a nye risi ochichi kpakara Ijipiti nü kpakara oro eze.

¹¹ "N'ige wam ɔknunyo dnarnu nü kpakara eli Ijipiti nü Kenanj, ke vuyarụ agida awhnụwhnu. Ele nda aị ɔknani nwée wiri. ¹² Nga Jekopu nurnu nü wiri zi nü Ijipiti, o zizne ele nda aị ɔknani pii nü mbom. ¹³ Nga be znernu ke mgba lawuru, Josefu mernu rumu nne a mahịa a, Fero mahịa masi ezi-nü-oro Josefu. ¹⁴ Nga ka mekworu, Josefu ziznenu Jekopu nda a izi, kanu a, o kwuru kpakara ezi-nü-oro a va Ijipiti, be bụ nri badnụ ɛsau nü isne. ¹⁵ Jekopu zne Ijipiti hne ya nü ele nda aị ɔknani zi nwu. ¹⁶ Be vuru iznu be zne Sèkem hne be liri be n'ilili ke Ebereham zunahorun avnurnu Hamo n'iwai.

¹⁷ "Nga ige Chiokike jeemezu mkwna o kweru Ebereham dürü, ọnou ɔgwnugwnu ele ke aị zi nü Ijipiti zilam agida. ¹⁸ N'ipne-aznụ, eze berere ke maa Josefu bete neechi Ijipiti. ¹⁹ O mernu ele nda aị ɔknani nhne rikne, ghø be aghigho, mee be tuwhu rumu be, ma be nwuma.

²⁰ "O bụ n'ige ke nü kpa bụ nga be murnu Mozizi, nnwɔ marnu mma nü ole anya, be legidne anya

n'oro nda a ḫenwa eto. ²¹ Nga be ghasarụ a n'ederezi, adna Fero kwuru a, znülizo a lele nnwọ a rukna. ²² Be znirni a kpakara nhne ọmumu nü akọ ele Ijipiti, Mozizi bụru dikne n'ikwu-ọnu nü dimkpa nü rikne.

²³ “Nga Mozizi gbarụ nri awha ẹno, o kpebi o zne lekasi rụmu nda a, ele Izireli. ²⁴ O whnụ hne otu nye Ijipiti neemegbu nye Izireli, o zne megwnahianu nye Izireli, gbu nye Ijipiti. ²⁵ O che nü ele ke a jøoghohia nü Chiokike jeehi n'aka a dohia be, koyu be ghóhiage. ²⁶ Ke chi a bɔru, o whnurnu rụmu Izireli lawuru nqolu ọgwnu, o zne bno be, o kaa, ‘Le, anụ bụ rụmu nwene, kịni mernu anụ nqolu ọgwnu?’

²⁷ “Koyu nye ke mejoru nwene a kwnahala Mozizi, sìkwa a, ‘Nyele mernu i nye risi nü nye ikpe ai? ²⁸ I noopio o gbu m lele kpa i gburu nye Ijipiti n'ekile sa?’ ²⁹ Nga Mozizi nurnu ka, o gbawhu, zne wuru nü Midia lele nye izne, hne o murnu rụmu rukna lawuru.

³⁰ “Nga nri awha ẹno whemernu, enine izi Chiokike mernu o whnụ a anya nü riro békwnu isisi matị n'eli-ikpa zi Rugwu Sajna ndündu. ³¹ Nhne Mozizi whnurnu a jiri anya, o znedu isisi matị wam ndündu, o nurnu nkoli Nyenwe aj, ³² ‘Mawa bụ Chiokike ele nda i ọknani, Chiokike ke Ebereham, nü Aziki nü Jekopu.’ Mozizi türü ogwnu k'agida, o nwée rikne legidne anya. ³³ Nyenwe aj kanụ a, ‘Tuma okoro-ochi i, kwnornu nü hne i gwuzo bụ ẹli nsọ. ³⁴ M leru m anya, whnụ awhnuwchnu ele ke m n'Ijipiti. M nurnu m ọsnu-idne be, m hiednana m ma m znochia m be. Kịtna, va, m jeezizne i Ijipiti.’

35 “Ka bụ Mozizi wam be jürü kaa, ‘Nyele mernu i nye risi nụ nye ikpe aị?’ Ya bụ nye Chiokike ziznernu lele nye risi nụ nye ọznohia, hite nụ oyi aka enine izi wam ke mernu ọ whnụ a anya n'isisi matị wam neerne békwnu. **36** O duhịa be hite nụ Ijipiti hne ọ rnurnu ेrnu ndu-ehni nụ nhne elekema, ma n'Okne Osimini Ihie, ma nụ ẹli-ikpa nri awha ẹno.

37 “O bụ Mozizi kannu ele Izireli, ‘Chiokike jeeziyanu anụ nye ọwhnurninya lele me, hite nụ ele ke anụ.’ **38** O bụ Mozizi ka bụ nye zi n'esilawuru agida ele wam n'eli-ikpa, ya nụ ele nda aị ọknani, ma enine izi wam nye kwunnu a ọka nụ Rugwu Saina. Ọ nahịaru ikwu-onu ke zi bùdnu ke Chiokike, ma o nyewhete aị ya n'aka.

39 “Kọvu ele nda aị ọknani bnógele a nsnị, be kwnahala a n'otu nkọ, nụ be jaalahna Ijipiti. **40** Be kanụ Eroni, ‘Menu aị rụmu chi berere ke joodu aị. A máa nhne mernu Mozizi wam nye kwuhịarụ aị n'Ijipiti.’ **41** Nga wam be mee chi lele nnwọ ehni, kwanụ a arịohna, kwu ikwu iriri, kwnornu nụ nhne be jiri aka be kpụ. **42** Kọvu Chiokike dasịnnu be aznụ, nyewhete be ma be kpenu mbọ ke oligwe, lele kpa be gbarụ a n'okwukwo ele ọwhnurninya, ‘Ele Izireli, anụ kwannu m arịohna nụ nhne nkesi nri awha ẹno n'eli-ikpa?

43 Anụ vulizoru oro Moloku
anụ vulizọ mbọ Refani,
ke bụ chi anụ kpuru, kpọnu be risi ẹli.
M jeezihala anụ whe Babiloni.’

44 “Ele nda aị ọknani vu Oro-Eka ruwhnu Chiokike n'eli-ikpa. Be wuru a lele kpa Chiokike kannu Mozizi wu a, lele ọdi ke be gesiri Mozizi.

45 Omekwo, ele nda aị oknani ele nahoru Oro-Ęka wam n'aka ele nda be, vuru a zne be nụ Josua, nahoru ele mba wam ẹli be, bụ ele Chiokike chihalaru nụ ruwhnu be. Oro-Ęka wam zi tem du ige Devidi. **46** Devidi nahiaru ruwhnu ọma n'aka Chiokike, o rịo Chiokike o gharụ a ma o wutenu Chiokike Jekopu ọro. **47** Kọvu Solomoni bụ nye wunnu a ọro wam.

48 “Kọvu Nye Kakwo Nhne Dum Olu zá noowu n'oro badnụ wuru, lele kpa nye ọwhnurninya kwuru,

49 ‘Ka bụ nhne Nyenwe aị kwuru,
Oligwe bụ ngadna eze m,

ọwa bụ nhne ọtukwasi ọchi m lawuru,
Ndaa ọkpa ọro ke anụ joowunu m?

Ndaa hne me jeezukwa inwe?
50 O búo me keru kpakara nhne ka?”

51 “Anụ ele risi rikne nụ ele ke be kpáge nka nụ mkpoma, anụ mesirni nsnị anụ. Anụ noogwuzigidne Enine Nsọ, lele kpa ele nda anụ ọknani mernu. **52** Ndaa nyenum n'esilawuru ele ọwhnurninya ke ele nda anụ kpáknana ehni? Be gburu ele izi Chiokike ele kwuru n'ige wheru ewhe nụ nye mee mma jaava, kovu anụ reru a, gbu a. **53** Anụ nahoru iwu Chiokike hite n'aka ele enine izi, kovu anụ bítagele a.”

Be türü Sitivini akaworugwu

54 Kpa ele eze-ikpe bnornu nsnị nhne Sitivini nookwu, ọnuma jihiaru be mkpoma, be ta rukwnurnu-ize megidne a n'ovu owe ehni. **55** Enine Nsọ jipiyaru Sitivini, o lelizọ anya n'oligwe whnụ igwugwu Chiokike, nụ Jizosi hne o gwuzo

n'akarikwnunga Chiokike. ⁵⁶ O kaa, “Anụ le, m whnurnu m hne oligwe kpumernu, nụ Nnwọ ke Badnụ hne o gwuzo n'akarikwnunga Chiokike.”

⁵⁷ Be siwama lulo, gweru aka kpusnime nsni be, kpakara be gbagidne a. ⁵⁸ Be tóhala a n'aznụ ẹli-ohna, gweru akaworugwu lögbu a. Ele akebne chibita iwo be n'ochi otu nnwọ ikoro rëwhna bụ Sòlu. ⁵⁹ Be lögbu Sitivini, o kwnakwu Nyenwe aị, kaa, “Nyenwe aị Jizosi, narnu enine m.” ⁶⁰ O gwute mpnerne ọchi, gweru okne nkoli siwama lulo, “Nyenwe aị, bikno, i gwnú mmehie ka nụ risi be.” Nga o kwuru kpa, o nwuma.

8

¹ Sòlu bniasiri aka n'enwu Sitivini.

Sòlu kpaknarnu ogbako Chiokike ehni

N'obochi wam, be bete naakpakna ogbako Chiokike ke zi nụ Jeruselem ehni, kpakara ele kweru ekwe gbasa nụ rime kpakara ẹli Judiya nụ Sameria, okwolem ele izi bụ ele gwnarnu nụ Jeruselem. ² Agwna ele nootu ogwnu Chiokike zne vuru iznu Sitivini lite, be kwnanu a ékwna k'agida. ³ Kòvu Sòlu gbalị o lulu ogbako Chiokike, o neezne hite n'oro dụ n'oro, pnụhia ele rukna nụ ele rinya bụ ele kweru ekwe tübna be n'oro ikelu.

Filipu znirni izi ọma nụ Sameria.

⁴ Kpa kpakara ele kweru nụ Nyenwe aị gbasaru, be zne neezni izi ọma kpa be neezne. ⁵ Filipu zne n'eli Sameria kpọ okwo izi ọma Karaishi pii. ⁶ Nga ele badnụ nṛnụ nhne Filipu nookwu ya nụ ẹrnu

ndu-ehni օ nօornu, be bnotenu a nsni. ⁷ Rənwu ojo hiri nü rime agida ele badnū neesi okokoba, be gwօru agida ele ngeri ehni be dənwurnu օdonwu nü ele mgwօro. ⁸ Okne snarniما dnarnu nü rime Sameria.

⁹ Otu nwerukna rəwhna a bү Sajmoni wu nü eli wam, nye mernu anya ji ele Sameria hite n'ernu aghigho. O karu nü օ bү nye siri rikne. ¹⁰ Kpakara ele wu n'eli wam nօosobisinu a, hite nü nye mati du nü nye zi n'olu. Be naakaa, “Nwerukna ka bү okne iknernema Chiokike.” ¹¹ Ernu aghigho a bү nhne o jiri mee anya ji be gbu օkwnu. ¹² Kovu nga be kweru izi օma Filipu znirni gbasiri eli-eze Chiokike nü rəwhna Jizosi Karaisi, be wü be mini, ma ele rukna ma ele rinya. ¹³ Sajmoni masi kweruru, nga be würu a mini, օ dazitasi Filipu ndundu, ernu elekema nü ernu ndu-ehni օ whnүrnü jiri a anya.

¹⁴ Ele izi ele zi nü Jerusəlem nүrnü nü ele Sameria kweruru ikwu-օnu Chiokike, be zizne Pita nü Jöni pji. ¹⁵ Nga be vaduru, be kpenu be okpukpe ma be nahօru Enine Nso. ¹⁶ Kwnornu nü Enine Nso yáadnakwasila nye օbula n'esilawüru be. Be würu be mini nü rəwhna Nyenwe aij Jizosi kpoi. ¹⁷ Pita nü Jöni tükwasiri be aka nü risi, be nahja Enine Nso.

¹⁸ Nga Sajmoni whnүrnü nü be nyernu be Enine Nso hite n'otukwasi be aka, o nyee Pita nü Jöni iwai, ¹⁹ kaa, “Anu nyee m rikne ka masi ma nye օbula ke me tükwasiri aka m lawüru, օ nahja Enine Nso.”

²⁰ Pita kanu a, “Ji nü iwai i whu n'օhia, kwnornu nü i cheru nü i jօozuhiali nkesi Chiokike n'iwai. ²¹ I nwée igwe nü ernu aij, kwnornu nü mkpɔma i zila snam n'anya Chiokike. ²² Tuhnasna hite nü

mmumma ojo i, kpe okpukpe, ma Nyenwe ai gbarunu i. ²³ Kwnornu nü m whnurnu m nü agida okwno-awuwa jiri nü rime mkpoma i, i bu nye ikelu ke mmehie.”

²⁴ Sajmoni kanu Pita nü Jöni, “Anu kpenu m okpukpe nü ruwhnu Nyenwe ai ma nhne anu kwuru gharu a dnakwası m.”

²⁵ Nga be gbaru ama, kpó okwo izi ọma Nyenwe ai, Pita nü Jöni lahna Jeruselem. Nü apna kpa be naala be zni izi ọma nü ẹli-ohna zi nü Sameria.

Filipu nü nye chi-ịwai

²⁶ Enine izi Nyenwe ai kanu Filipu, “Lizo, zne apna ke zi nü ẹli ẹli ke laru Jeruselem zne Gaza apna ẹli chna chna chna.” ²⁷ Filipu lizo, zne. Otu nwerukna Itiopia bu okiri badnu lazne ẹli a. Nwerukna ka bu nye zi mkpa n'ẹli Itiopia, o bu ọchi-ịwai eze nyerinya Itiopia nye rəwhna bu Kandasi. O znernuo kpenu Chiokike nü Jeruselem. ²⁸ O dazi nü rime ọgbo-ẹli a, nqogwnu ọkwukwo Azaya nye ọwhnurninya. ²⁹ Enine Nsø kanu Filipu, “Zne ndundu daziri n'ehni ọgbo-ẹli wam.”

³⁰ Filipu gba ẹso zne, nü kpa o nqogwnu hite n'ọkwukwo Azaya nye ọwhnurninya, o sìkwa a, “I nqoghohia nhne i nqogwnu?”

³¹ O kaa, “Ndaa kpa me jeeji nqoghohia, okwolem ma o nwernu nye jooekowanu m?” O sukwu Filipu, o pnekwnusi a, daziri ẹli nü rime ọgbo-ẹli a. ³² Nhne be gbaru n'ọkwukwo nsø o nqogwnu bu ka, “O nü lele atnurnu be duru zne o gbu ogbu

lele nnwọ atnurnu ke dnarnu mgbu nü
ruwhnu ele nqoko a rijni,
o kwúle ọka.

33 Be gwednarnụ a n'eli, be gónahoru a n'ikpe zì snam,

O zá nye jookwuli nhne gbasíri rúmu a,
kwnornu nü be gwemernu bùdnu a n'owa.”

34 Nwerukna wam síkwa Filipu, “Bikno, kanu m, ndaa nye nye ọwhnurninya ka nookwu nhne gbasíri a? O bụ ehni a sòbu nye berere?”

35 Filipu bete nookwu ọka, hite nü nhne be gbaru n'okwukwo nsø ka, zni izi ọma gbasíri Jizosi. **36** Kpa be neezne, be vadu hne mini zì, okiri badnụ wam kaa, “Le mini, kíni jeeme be gharu ọ wụ m mini?”

[**37** Filipu kaa, “Be nwernu rikne wụ i mini, ọ bụru nü i jiri kpakara mkpoma i kweru.” O kaa, “M kweru m nü Jizosi Karaísi bụ Nnwọ Chiokike.”]

38 Nwerukna wam kanu ogbo-eli a kwnusi, Filipu nü okiri badnụ wam bna nü rime mini, ọ wụ a mini. **39** Nga be hiri nü mini whuya, Enine Nyenwe aị vuhalo Filipu. Okiri badnụ wam whnúna a berere, kóvu, ọ la n'eli a nü ovu oso n'ọnụ. **40** Filipu whnụ ehni a nü Azotosi. O zne nü kpakara ẹli nookpo okwo izi ọma tem ọ vadu Sizaria.

9

Otuhnasna mkpoma Sòlu (Ernu 22:6-16; 26:12-18)

1 Sòlu zì kóriri neemegidne ele noosno apna Nyenwe aị, naakpasị be ogwnu o gbu be. O znek-wnusi nye risi ariohna, **2** nahoru a ọkwukwo o jeenye kpakara oro ọgbako ele Ju zì nü Damasíkosi, ọ bụru nü ọ joowhnu nye ọbula ke noosno apna Nyenwe aị píj, ma ọ nwudne be, rukna nü rinya, ma ọ pnurnu be va Jerusélem.

³ Kpa o neezne, o gwnarnu mati o du Damasikosi, ngangam, okne iwhne hiri n'oligwe mukwasi a gburugburu. ⁴ O dna n'eli, o nurnu otu akpiri naakanu a, "Solu, Solu, kini mernu i naakpakna m ehni."

⁵ O s̄ikwa, "I bu nyele, Nyenwe ai?"

Akpiri wam kaa, "Mawa bu Jizosi, nye i naakpakna ehni. ⁶ Kovu lizo, bna nu rime eli-ohna, hne be jaakanu nhne i jeemeriri."

⁷ Ele rukna be nu Solu sno nwée rikne kwu ɔka, be nurnu akpiri wam, kovu o zá nye be whnurnu. ⁸ Solu lizo n'eli, kpume anya a, kovu o nwée rikne whnū nhne obula. Be duru a n'aka bna nu rime Damasikosi. ⁹ O whnúna ɔsno ɔbochi eto, o rile wiri, o nwóna mini.

¹⁰ Otu nye sno apna Nyenwe ai zi nu Damasikosi, nye r̄ewhna a bu Ananayasi, o whnurnu ɔwhnurninya, hne Nyenwe ai sukwuru a, "Ananayasi."

O naakwe, "Le m, Nyenwe ai."

¹¹ Nyenwe ai kanu a, "Jikneru, zne n'apna be kwu Zirikwem, nu oro Judasi, s̄ikwa otu nye be kwu Solu, nye Tasosi. O neekpe okpukpe. ¹² O whnurnu ɔwhnurninya otu nwerukna r̄ewhna a bu Ananayasi, varu tukwasi a aka a lawuru nu risi ma o whnurnu ɔsno berere."

¹³ Ananayasi kaa, "Nyenwe ai, agida ele badnu kannu m nhne gbasiri nwerukna ka, nu kpakara nhne ojo o mernu ele ke i nu Jeruselem. ¹⁴ O jiri rikne ele risi arjohna va Damasikosi ma o nwudne kpakara ele naakwnakwu r̄ewhna i."

¹⁵ Nyenwe ai kanu a, "Zne, kwnornu nu m hohiaru m a ma o znenu m izi, o jeeme ele býo ele

Ju nü ele eze mahịa rëwhna m ma ele Izireli. ¹⁶ M jeegesi a kpakara awhnúwhnu ọ jaata kwnornu rëwhna m.”

¹⁷ Ananayasị zne, bna n'oro wam, tükwasị aka a lawuru nü risi Sὸlu, kaa, “Nwene rukna Sὸlu, Nyenwe ai Jizosi, nye mernu ma i whnụ a anya n'apna nga i naava, ziyaru m ma i whnúrnụ ọsno berere, ma Enine Nso jihịa nü rime i.” ¹⁸ Ngangam, nhne nü lele rükporo aznụ dnahnala n'anya a, o bete ọ whnụ ọsno, o lizo, be wụ a mini. ¹⁹ Nga o riri wiri, rikne bna a n'ehni.

Sὸlu znirni izi ọma nü Damasikosi

Ọ daziri ọbochi ele nü ele ya nü ele sno apna Jizosi nü rime Damasikosi. ²⁰ O bna kpakara oro ọgbako ele Ju bete neezni izi ọma gbasiri Jizosi, nü ọ bụ Nnwọ Chiokike. ²¹ O jiri kpakara ele nurnu a anya, be néesikwa, “Ka ọ búo nwerukna wam noogbu kpakara ele naakwnakwu rëwhna ka nü Jeruselem? Ọ búo ma ọ pnúrnụ be zne nyee ele risi arjohna bụ nhne o kwnornu va hna?” ²² Kọvu Sὸlu gwuzosiri rikne neezni izi ọma, neegesi nü Jizosi bụ Karaishi n'ezi ọka, ke gbagwojiri ele Ju zị nü Damasikosi anya. ²³ Nga agida ọbochi whemernu, ele Ju gba iznuznu o gbu a. ²⁴ Kọvu Sὸlu mahiaru mmúma be. Ele Ju zị neese ọnu-mgbo iwhnehnie nü abalị ma be gbu a. ²⁵ Kọvu ele noosno a jiri abalị znuhala a nü rime nkita n'iketa mkpọ.

Sὸlu nü rime Jeruselem

²⁶ Sὸlu zne Jeruselem, ọ gbalị ma o snornu ele sno apna Jizosi, kọvu ogwnu türü be, kwnornu nü be kwéhiala nü ọ bụ nye sno apna Jizosi. ²⁷ Banabasi

varu kwuru a kwuznenu ele sno apna Jizosi, o kowanu be kpa Solu whnurnu Nyenwe aij n'apna, nu Nyenwe aij kwunnu a oka. O kanu be kpa Solu znirni izi oma n'anya rikne nu Damasikosi. ²⁸ Be nu Solu daziri, o zne nu rime kpakara Jerusélem, gweru anya rikne nöokpo okwo izi oma nu rëwhna Nyenwe aij. ²⁹ Ya nu ele Ju nookwu Giriki nöodogbuta, be pio o gbu a. ³⁰ Nga rümu nda nurnu nhne gbasi a, be kwuru Solu zne Sizaria, zizne a Tasosi.

³¹ Kpakara ogbako Chiokike ke zi nu Judiya nu Galili nu Sameria zukwaru inwe n'udno. Enine Nsø mernu be gwuzosi rikne, ba aba, kpa be noowu budnu nötou ogwnu Nyenwe aij.

Pita nu rime Lida nu Jopa

³² Kpa Pita neezneghari kpakara ohna neelekasi rümu Chiokike, o zne lekasi ele zi nu Lida. ³³ O whnu otu nwerukna rëwhna a bu Eniasi, nye ngeri ehni a donwurnu Qodonwu, nye zi n'olu ökpata awha esato. ³⁴ Pita kanu a, "Eniasi, Jizosi Karaïsi mernu i ehni si rikne, lizo, gbakwata ökpata i." Ngangam, o lizo. ³⁵ Kpakara ele wu nu Lida nu Saroni whnurnu a, tuhnasna hne Nyenwe aij zi.

³⁶ Otu nwerinya rëwhna a bu Tabita (ke bu Dokasi), nye sno apna Jizosi, zi nu Jopa. O bu nye neeme nhne oma ige obula, neeyinu ele mboni aka. ³⁷ N'ige wam o ria ehni igbugbu, nwüma. Be hnja ehni a dobrta n'oro olu. ³⁸ Nga ele sno apna Jizosi nurnu nu Pita zi nu Lida, Jopa zila ikere nu Lida, be zizne ele rukna lawuru, riasno a, kaa, "Bikno, va wara wara." ³⁹ Pita jiknernu, snornu be zne. Nga o vaduru be kwuzne a n'oro olu. Kpakara ele

rinya nzi be nwurru zi naakwna ekwna, neegesi a kpakara iwo Dökasi dunnu be nga ya nü be zi.

⁴⁰ Pita chihala kpakara be ederezi, gwu mfpnerne-ochi n'eli, kpe okpukpe, o tuhnasna hne iznu wam zi, kaa, "Tabita, lizo." O sama anya a, nga o whnurru Pita, o daziri eli. ⁴¹ Pita yisinu a aka, o gwuzoru. O sukwu ele kweru ekwe nü ele rinya nzi be nwurru, gesi be ya nü bñdnu. ⁴² Qtnutnu gbasiri nhne ka gbasa nü kpakara Jopa, agida ele badnñ kweru nü Nyenwe aij. ⁴³ Pita daziri agida qbochi nü rime Jopa n'oro otu nye noornu ernu akpukpo anq be kwu Sajmoni.

10

Pita nü Køneliosi

¹ Otu nwerukna rëwhna a bu Køneliosi zi nü Sizaria, nye risi ele ogwnu Rom be kwu Otu ele Itali. ² O bu nye nootu ogwnu Chiokike, ya nü kpakara ele oro a neekpenu Chiokike. O neeyinu ele mboni Ju aka, neekpe okpukpe nyee Chiokike kpakara ige. ³ Otu qbochi, n'otnu-ige ke eto n'iwhnehnie* o whnurru enine izi Chiokike n'owhnurninya hne o vakwnusiri a, kaa, "Køneliosi."

⁴ Nga o leru anya, ogwnu turu a, o kaa, "O kin, Nyenwe aij?"

Enine izi kaa, "Chiokike nñrnu okpukpe i, o chenwanyarnu ernu oyinu ele mboni aka ij. ⁵ Kitna, zizne ele badnñ be zne Jopa, be sukwu otu nwerukna rëwhna a bu Sajmoni Pita. ⁶ O zi n'oro otu

* **10:3** qtnu-ige ke eto n'iwhnehnie: qkwukwo ke mbom kwuru ige awa ke tolu

nwerukna r̄ewhna a bụ Sajmoni nye ẹrnu akpükpo anq, nye ọro a zị nụ ngeri osimini.”

⁷ Nga enine izi wam ya nụ a nookwu ọka lah-narnu, Kọneliosi sukwu ele izi a lawuru, nụ otu nye ọgwnu ke bụ otu nụ rime ele izi a, nye nqotu ogwnu Chiokike. ⁸ O kanụ be nhne mernu, zizne be Jọpa.

⁹ N'ekile a, kpa be naavadu Jọpa ndündu, Pita zne n'olu ọro n'iwhnnehnie† zne kpe okpukpe. ¹⁰ Nga wiri gwnurnu a, o pio nhne o jeeri, be zị neesi wiri, ọ whnurnu ọwhnurninya. ¹¹ O whnurnu hne oligwe kpumernu, nụ nhne nụ lele etere be dōdnarnu nụ nkala ẹno a dù eli. ¹² Kpakara anohia ọbula ma agwọ, ma ọnunu oligwe zị nụ rime a. ¹³ Otu akpiri kanụ a, “Pita, lizo, gbu, ri.”

¹⁴ Koyu Pita saru, “Óza, Nyenwe ai, kwnornu nụ m rílele m nhne ọbula rürü ọru, mọbu ke zíla ríchna.”

¹⁵ Akpiri wam kwu ke mgba lawuru, “Nhne ọbula Chiokike karu nụ ọ zị ríchna, i kwúla nhne zíla ríchna.”

¹⁶ Nhne ka mernu mgba ẹto, kpakara be lahna nụ rime oligwe. ¹⁷ Kpa Pita zị naagbadi risi ọwhnurninya ka, ele rukna wam Kọneliosi ziyaru mahiaru ọro Sajmoni, be gwuzoru n'ogodo ọnuhna. ¹⁸ Be jikwa, “O bụ hna hne Sajmoni Pita zị?”

¹⁹ Nga Pita zị kɔriri naagbadi risi ọwhnurninya ka, Enine Nso kanụ a, “Le, ele rukna ẹto noopio i.

²⁰ Jiknernu ehni i, snornu be zne, i sígha ọka o sno be zne, kwnornu mawa ziyaru be.”

²¹ Pita hiedna n'olu ọro, kanụ be, “Me bụ nye anụ noopio. Ndaa nhne anụ kwnornu va?”

† **10:9** iwhnnehnie: ọkwukwo ke mbom kwuru ige awa isunu

²² Be kaa, “Kọneliosi nye risi néechi ele ọgwnu ziyan aị, o bụ nyé mee mma nü nyé nötö ogwnu Chiokike. Kpakara ele Ju nöoso a anya k'agida. Otu enine izi Chiokike kannu a o sukwu i n'oro a, ma o nünnu nhne i jookwu.” ²³ Pita kwubnanya be ọro, be dnanyi chi bọ. N'osisi a, Pita nü agwna rümu nda ele zi nü Jọpa snornu be zne.

Pita zi n'oro Kọneliosi

²⁴ N'ekile a, o vadu Sizaria, hne Kọneliosi nü rümu nwene a nü ele enyi a o sukwuru zi neese a. ²⁵ Kpa Pita naabna n'oro, Kọneliosi kwnusi a, dna n'eli n'ochi a, kpönu a risi eli. ²⁶ Kọvu Pita tölizo a, kanu a, “Lizø, kwnornu nü m bụ m badnụ etekne.”

²⁷ Pita nookwunu Kọneliosi ọka, be bna nü rime ọro, o ọwhnu agida ele badnụ gbakorù. ²⁸ O kanu be, “Hite n'iwu aị, anụ magwụ nü nyé Ju nwée rikne mekø nhne ya nü nyé búo nyé Ju mòbu zne ọro be. Kọvu nü Chiokike karu me kwú badnụ nhne zíla ríchna mòbu nhne rürü ọru. ²⁹ Nga anụ sukwuru m, m nwée m rikne sìkwa ajiji. Kítña, ndaa nhne mernu anụ jiri sukwu m.”

³⁰ Kọneliosi kaa, “Obochi ẹno wheru ewhe, m zi m neekpe okpukpe n'otnu-ige ke ẹto n'iwhnehnie.[†] Ngangam, otu nwerukna wogwu iwo naacha va-a, gwuzoru nü ruwhnu m. ³¹ O kaa, ‘Kọneliosi, Chiokike nünnu okpukpe i, o chenwanyarnu ẹrnu oyinu ele mboni aka i. ³² Zizne ele badnụ Jọpa be sukwu otu nyerukna rëwhna a bụ Saímoni Pita, o bụ nyé izne n'oro Saímoni nyé ẹrnu akpükpo ano, nyé wu nü ngeri osimini.’ ³³ M ziyannu jí izi wara

[†] **10:30** ọtnu-ige ke ẹto n'iwhnehnie: ọkwukwo ke mbom kwuru ige awa ke tolu

wara, i mekwaru nkari va. Kịtna, kpakara aị zi nụ ruwhnu Chiokike, neese ọ nurnu kpakara nhne Nyenwe aị nyernu n'iwu jị kanu aị.”

*Ikwu-onu Pita
n'oro Kọneliosi*

³⁴ Pita bete o kwu ọka, kaa, “M mahiaru m kịtna n'ezi ọka nụ Chiokike zá neele badnụ anya nụ ruwhnu. ³⁵ Kọvu Chiokike nookwubnanya nye ọbula ke nqotu ogwnu a, nye neeme mma hite nụ mba ọbula. ³⁶ Anụ magwụ izi Chiokike ziznenu ele Iziréli, nqokpo okwo izi ọma udno hite nụ Jizosi Karaisi, nye bụ Nyenwe kpakara badnụ. ³⁷ Anụ magwụ nhne mernu nụ kpakara Judiya hite nụ Galili, kpa Jönü znikworu izi ọma ọwu mini. ³⁸ Anụ magwụ masi nhne gbasiri Jizosi nye Nazareti, kpa Chiokike nyernu a Enine Nso nụ rikne. O zneghariri nụ rime kpakara ẹli neeme nhne ọma, nqogwo kpakara ele rənwu ojo nwugwu, kwnornu nụ Chiokike dagwụnu a.

³⁹ “A bụ ele akebne kpakara nhne o mernu n'eli ele Ju ma nụ rime Jerusəlem. Be kpogidne a n'ogba, gbu a. ⁴⁰ Kọvu Chiokike mernu ma o hi n'enwu lizo n'obochi ke ẹto, mee ma ọ whuya iwhne. ⁴¹ Ọ búo kpakara ele badnụ whnurnu a, kọvu ọ bụ aịwa ele akebne Chiokike hohiaru. Aị nụ a snornu ri wiri, nwọ mini nga o hiri n'enwu lizo. ⁴² O nyee aị iwu a zne zni izi ọma ka nyee ele badnụ, a gba akebne nụ ọ bụ ya nye Chiokike hohiaru ọ bụru nye ikpe kpakara ele zi bùdnu nụ ele nwurnu ọnwu. ⁴³ Kpakara ele ọwhnurninya gbaru nhne gbasiri a, nụ kpakara ele jeekweru nụ ya, be jaagbarunu be mmehie be hite nụ rikne ke zi nụ rəwhna a.”

*Ele búo ele Ju
nahiaru Enine Nso*

⁴⁴ Kpa Pita zi nookwu ọka, Enine Nso dnakwasiri kpakara ele noobno nsnị nụ izi ọma. ⁴⁵ O gbagwojiri ele Ju kweru ekwe ele snornu Pita hi nụ Jopa va anya, nụ Chiokike wükwasiri ele búo ele Ju Enine Nso. ⁴⁶ Be nurnu kpa be naaznarnị Chiokike n'ikwu-ọnu zi ọdo n'odo.

Pita kaa, ⁴⁷ “Ele ka nahiaru Enine Nso lele ai, o zi nye joobnosni ọ wụ be mini?” ⁴⁸ O nyee iwu be wụ be mini nụ rəwhna Jizəsi Karaisi. Be riasno Pita ma ya nụ be daziri obochi ele nụ ele.

11

Pita kowaru nhne o mernu

¹ Ele izi nụ rụmu nda zi nụ kpakara Judiya nurnu nụ ele búo ele Ju nahiaru ikwu-ọnu Chiokike. ² Nga Pita znernu Jerusəlem, ele be kparụ nka lizə kwugidne Pita, ³ kaa, “I znernu n'oro ele be kpáge nka, ji nụ be rikọwiri.”

⁴ Pita kanụ be nhne mernu hite n'oziri dù okwukwo, ⁵ “Kpa me zi neekpe okpukpe nụ eli Jopa, m whnurnu m əwhnurninya, m whnurnu nhne nụ lele etere be dōdnarnu nụ ngeri əno a hite n'oligwe, ọ kwusi hne me zi. ⁶ M lebna anya n'olu a, m whnụ nụ rime a anohia, nụ okne anohia ojo, nụ agwọ nụ ọnunu oligwe. ⁷ M nurnu m otu akpíri naakanụ m, ‘Lizə, Pita, gbu, ri.’

⁸ “Koyu m karu m, ‘Óza, Nyenwe ai, o zá nhne əbula rürü ɔru móbu ke zìla ríchna bnaleru m ọnu.’

⁹ “Akpíri wam kwu ke mgba lawuru, kaa, ‘Nhne əbula Chiokike karu nụ o zi ríchna, i kwúla nhne

zǐla rǐchna.’ ¹⁰ Nhne ka mernu mgba ẹto, omekwo, kpakara be lahnarnu oligwe.

¹¹ “N'ige wam, ele rukna ẹto ele be ziyannu m hite nü Sizaria vaduru nü oro wam me zi. ¹² Enine Nso kanu m me sǐgha ọka, kòvu me snornu be zne. Rùmu nda m isunu ka hiri nü Jopa snornu m zne Sizaria, kpakara aị bna n'oro Koneliosi. ¹³ Ọ kanu aị kpa ọ whnùrnu enine izi gwuzo n'oro a, ke kannu a, ‘Zizne ele badnụ zne Jopa, be sukwu otu nwerukna rewhna a bụ Saímoni Pita. ¹⁴ Ọ jaakanu i ọka ke be jooznohia jì nü ezi-nü-oro i.’ ¹⁵ Kpa me panizornu nookwunu be ọka, Enine Nso dnakwasiri be lele kpa ọ dnakwasiri aị n'oziri. ¹⁶ M chenwanya ikwu-ọnụ Nyenwe aị kwuru, ‘Joni jiri mini wụ ele badnụ mini, kòvu be jeeji Enine Nso nọowu anụ mini.’ ¹⁷ Chiokike nyernu be nkesi wam o nyernu aị kpa a kweru nü Nyenwe aị Jizosì Karaìsi. M bụ nyele ke me joobnosnili Chiokike?”

¹⁸ Nga be nurnu nhne ka, be kpusni onu be, be znarni Chiokike, kaa, “Chiokike nyernu ele búo ele Ju obirizi ọtuhnasna mkpoma ma be ziri bùdnu.”

Ogbako ke zi n'Antjoku

¹⁹ Kìtna, okne ọkpakna ẹhni wam ke whuyaru kwnornu ẹnwu Sitivini mernu ele kweru ekwe gbasa dù Fonisia nü Saíporosi nü Antjoku. Be neezni ele Ju kpoi izi oma. ²⁰ Kòvu agwna ele kweru ekwe, ele rukna hiri nü Saíporosi nü Sirini znernu Antjoku, be nü ele búo ele Ju nookwu ọka, nọokpo okwo izi ọma gbasiri Nyenwe aị Jizosì. ²¹ Iknernema Nyenwe aị sno be, agida ele badnụ kweru, tūhnasna hne Nyenwe aị zi.

²² Otnutnu ka dürü oğbakə ke zi nü Jeruselem nsnji, be zizne Banabasi Antjoku. ²³ Nga o varu, whnū ernu Chiokike n'esilawuru ele ke a, mkpoma soru a n'önü, o kanu be yisi ehnī gweru kpakara mkpoma be tukwasi nü Nyenwe aij. ²⁴ Banabasi bu ɔmamarna badnu ke nwernu Enine Nso nü ɔtukwasi ovu. Agida ele badnu kweruru nü Nyenwe aij.

²⁵ Banabasi zne o pio Solu nü Tasosi. ²⁶ Nga o piohiaru a, o kwuya a Antjoku. Be lawuru zi neezni agida ele badnu nhne nü Antjoku otu awha. Be sukwuru ele sno apna Jizosi "Kirisiteni" ɔziri n'Antjoku.

²⁷ N'ige wam, agwna ele ɔwhnurninya hiri nü Jeruselem zne Antjoku. ²⁸ Otu nyenum nü rime be nye rəwhna a bu Agabosi, gwuzoru nü rikne Enine Nso whnū ɔwhnurninya nü okne ɔknunyo jaazi nü kpakara ɔwa. (Oknunyo ka dnarnu nga Kalaudioisi neechi.) ²⁹ Ele sno apna Jizosi kpebi nü nye ɔbula jeezizne nhne kpa o nwernu rikne yisinu rümu nda ele zi nü Judiya aka. ³⁰ Ka bu nhne be mernu, be bija ịwai gweznenu ele risi oğbakə hite n'aka Banabasi nü Solu.

12

Erodu gburu Jemisi, tụ Pita ikelu

¹ N'ige ka Eze Erodu panizoru o kpakna agwna ele zi n'ögbakə Chiokike ehnī. ² O gweru ama-ögwnu gbu Jemisi nwene rukna Joni. ³ Nga o whnurnu nü o soru ele Ju ovu n'önü, o zne nü ruvhnu nwudne Pita. (Ka mernu n'ige Iriri Brədi Whúge Ọwhu.) ⁴ Nga o nwudnernu Pita, o yisi a n'oro

ikelu, o gweru a nyewhete n'aka otu ele ọgwnu eno ẹno. Erodu neese o gwehịa a n'ikpe ọhna nga Iriri Ogawhe whemernu.⁵ Pita zị n'oro ikelu, koyu ọgbako Chiokike neekpesi okpukpe rikne gbasiri a nụ ruwhnu Chiokike.

Pita whụyaru n'oro ikelu

⁶ N'abali ke joobo obochi Erodu jeegweya nụ ruwhnu ele ọhna, Pita zị neezni anyarna n'esilawuru ele ọgwnu lawuru ele neese a. Be tịru a ijigba lawuru, ele neese nhne gwuzo n'ọn-mgbo.⁷ Ngangam, enine izi Nyenwe aị varu gwuzoru, iwhne mukwasi nụ rime oro ikelu. Enine izi wam kpatụ Pita aka nụ ngeri ehní, ọ kanụ a, “Lizọ wara wara.” Ijigba dnahnala n'aka Pita.⁸ Enine izi wam kaa, “Suru ajní i, woru okoro-ochi i.” Pita mee kpam, enine izi wam kanụ a, “Worū iwo i, snornu m.”⁹ Pita snornu a whoga n'oro ikelu. O máa nụ hne enine izi wam neeme bụ nhne zị ire. O che nụ ọ nqowhnu ọwhnurninya.¹⁰ Be whe ele nse ke mbom, nụ ke ẹbo, be va nụ ke ipne-aznụ ke bụ ọn-mgbo rugwe bnarnụ nụ rime eli-ọhna. Ọnu-mgbo wam gbama n'aka a. Be whoga, be neezne n'otu apna, ngangam, enine izi wam ghasa Pita.

¹¹ Pita mahịa ehní a, ọ kaa, “Kítña, m maam nụ ọ bụ n'ezi nụ Nyenwe aị ziyan enine izi a, döhia m n'aka Erodu, döhia m nụ kpakara nhne ele Ju neele anya a.”¹² Nga ọ mahịarụ nhne ka, o zne nụ ọro Meri nne Jonyi Maki. Agida ele badnụ gbakorụ pii neekpe okpukpe.¹³ Pita znu aka nụ ọn-mgbo, otu nnwọ rinya ręwhna a bụ Roda zne ọ nakwe a.¹⁴ Nga ọ mahịarụ nkoli a, ovu ọso n'ọn-mernu o

nwée rikne gbama oro, o gba ẹso zne kanụ be nụ Pita gwuzogwu nụ ọnuhna.

15 Be kanụ a, “Anya bùo i ọma.” Kọvu o kwusi a rikne, be kanụ a, “Ọ bụ enine a.”

16 Kọvu Pita zị köriri nooznu aka n'ọnunu-mgbo. Nga be gbamarnụ oro, whnụ a, o gbagwojiri be anya.

17 O whenu be aka be kpusnime ọnunu be. Ọ kanụ be kpa Nyenwe aị gwehịarу a n'oro ikelu. Ọ kanụ be, “Anụ kanụ Jemisi nụ rụmu nda m ele berere.” Ọ whoga zne hne berere.

18 N'qosi, o mernu ele neese nhne anya aghari k'agida nhne mernu Pita. **19** Erọdu kaa be pio a, kọvu be nwée rikne piohịa a, o kaa be sìkwa ele neese nhne ajiji, o nyee iwu be gbu kpakara be. Omekwo, Erọdu hiri nụ Judiya zne nụ Sizaria dazịri ige matị.

Enwu Erọdu

20 Ele Taya nụ Saídoni mernu Erọdu ovu owe ehni, be ziri n'otu zne ọ whnụ a, be mee ma Bilatosi nye neelekwa oro eze gbagwasịnu be. Be zne riasno Erọdu ma udno ziri, kwnornu nụ ẹli be neenwehia nhne oriri hite n'ẹli a. **21** N'qbochi be hohiaru, Erọdu woru iwo eze a dazịri nụ ngadna eze a, kwunu ele badnụ wam ọka. **22** Be siwama lulo, kaa, “Ọ bùo badnụ nookwu ọka ka, kọvu o bụ otu chi.” **23** Ngangam, enine izi Nyenwe aị lịdṇa Erọdu kwnornu nụ o nyéne Chiokike igwugwu. Rukpurukpuru ri a, o nwụma.

24 Ikwu-ọnunu Chiokike neezne nụ ruwhnu, naagbasa, nooso oso. **25** Nga Banabasi nụ Sọlu rnụkworu

ernu be, be hi nü Jerusélem hiehna kwuru Jöni Makị.*

13

Be zihalaru Banabasi nü Sölu

¹ N'ogbako Chiokike ke zi nü Antjoku, ele neezni nhne nü ele əwhnurninya zi, Banabası, Simiqni nye be kwu Naija, Lusosi nye Sirini nü Mane, nye ya nü Eze Erodu soru, nü Sölu. ² Kpa be zi neekpenu Nyenwe aị, noovu ọnun, Enine Nsọ kaa, “Anụ kewamanu m Banabası nü Sölu, ma be zne rnü ernu me kwnornu sukwu be.” ³ Nga be vukworu ọnun, kpe okpukpe, be tükwasí be aka nü risi, zihala be.

Nü rime Saipurosi

⁴ Kpa Enine Nsọ zihalaru Banabası nü Sölu, be zne Selusia, hite nü pji zne Saiporosi. ⁵ Nga be dürü Salamisi, be kpọ okwo ikwu-ọnun Chiokike nü rime ọro əgbako ele Ju, be nü Jöni Makị nye izi be. ⁶ Be zne n'eli əhia esilawuru tem be dù əli-əhna Pafosi, be whnụ otu nye ernu aghigho rəwhna a bụ Ba-jizosi, nye Ju kwuru əhni a nye əwhnurninya. ⁷ O bụ enyi nye nəechi əli əhia esilawuru wam nye rəwhna a bụ Sajosi Połosi, nye nwernu akoniche. Nye əchichi wam sukwuru Banabası nü Sölu nü ruwhnu a ma ə nurnu ikwu-ọnun Chiokike. ⁸ Koyu nye ernu aghigho ka, Elimasi (ke bụ rəwhna a nü ikwu-ọnun Giriki), pioru ə kwnama nye nəechi əli wam ma ə gharu o kweru nü Jizosi. ⁹ Sölu, nye rəwhna bụ Połu, nye Enine Nsọ jihiaru a nü rime,

* **12:25** be hi nü Jerusélem hiehna kwuru Jöni Makị Əkwukwo berere kwuru, be lahna Jerusélem, be nü Jöni Makị.

lekwasiri a anya, ¹⁰ kaa, “Ji nnwo Ekwensu, nye irno kpakara nhne bürü ọma. Ji nye kpakara ẹrnu aghigho nụ aruru-eli jiri nụ rime. I jéesigbasi ọ gbanwo apna ziri ezi ke Nyenwe ai? ¹¹ Kịtna, le, aka Chiokike zi n'olu risi megidne i, i jookpu isni, i jóowhnu iwhne ke Ọbochi ige mati.”

Ngangam, Elimasi whnurnu nhne nụ lele rijiriji nụ Ọchichiri n'anya a, ọ whoga noopio nye joodu a n'aka. ¹² Nye nẹechi ẹli wam kweru nga ọ whnurnu nhne mernu, iznizni ikwu-ọnụ Chiokike jiri a anya.

Nụ rime Antıoku ke Pesidia

¹³ Połu nụ ele nụ ya sno kworu Ọgbo hiri nụ Pafosi zne Pega nụ rime Pamfilia, koyu Joni Makị gharuru be, lahna Jerusèle. ¹⁴ Be hi nụ Pega va nụ Antıoku ke Pisidia nụ Ọbochi Ozukwa Inwe, be bna nụ rime Ọro Ọgbako ele Ju daziri ẹli. ¹⁵ Nga be gwnurnu hite n'Iwu Mozizi nụ nhne ele Ọwhnurninya gbaru, ele risi Ọro Ọgbako zi be izi, “Rụmu nda ai, ọ jaamasị ai ọ bürü nụ anụ ji izi Ọkwnata ovu anụ jeezni ele ka.”

¹⁶ Połu gwuzoru, whenu be aka, bete nookwu ọka, “Ele Izireli ibne m, nụ kpakara ele ẹli berere neekpenu Chiokike, anụ bnote m nsni. ¹⁷ Chiokike ke ele Izireli hohiaru ele nda ai Ọknani, mee be okne mba nụ ige be zi n'eli Ijipiti, Chiokike hiri n'eli Ijipiti kwuhịa be n'aka rikne. ¹⁸ Ọ nagidnernu be nri awha ẹno n'eli-ikpa. ¹⁹ O luluru mba ẹsau ke ẹli Kenani, gweru ẹli be nyee ele ke a ma ọ bürü ke be. ²⁰ Kpakara nhne ka mernu nhne nụ lele riwhu awha ẹno nụ nri isne.

“Omekwo, o nyee be ele ikpe, tem ọ dù ige Sameli nye ọwhnurninya. ²¹ Nga be pioru eze, Chiokike nyernu be Sọlu nnwọ Kisi, ke hi n'avnurnu Bẹnjamini, bùru eze nri awha ẹno. ²² Nga o gwemernu a, Chiokike mernu Devidi eze be, ka bụ nhne Chiokike kwuru gbasiri a, ‘M whnurnu m Devidi nnwọ Jesi, nye nụ lele mkpoma m, nye jeeme kpakara nhne me pioru o mee.’

²³ “Hite n'avnurnu nwerukna ka, Chiokike gwelizorū Nye Oznohia Jizosí, nyee Izireli lele kpa o kweru mkwna. ²⁴ Sí Jizosí panizorū ẹrnu a, Jóni beru ọsno kpo okwo ma kpakara ele Izireli tuhnasna mkpoma ma be wụ be mini. ²⁵ Kpa Jóni noornukpa ẹrnu a, ọ kaa, ‘Anụ neeche nụ m bụ m nyele? M bùo m nye wam anụ neele anya a. Kọvu ọ naava n'aznụ m, m kwésige m owhudnahie tọma eriri okoro-ochi a lawuru.’

²⁶ “Rụmu nda m, ele avnurnu Ebereham nụ kpakara ele ẹli berere ele neekpenu Chiokike, izi oznohia ka bụ nhne be neezni aị. ²⁷ Ele wu nụ Jeruselem nụ ele risi be máa nụ ya bụ Nye Oznohia, be ghóhiage ikwu-ọnụ ele ọwhnurninya be noogwnu kpakara Obochi Ozukwa Inwe. Kọvu be mernu nhne ele ọwhnurninya kwuru mezú nga be kperu a ikpe ẹnwu. ²⁸ Ọ bụ ezi nụ be nwée nhne be ji ma a ikpe ẹnwu, be kaa Paileti gbu a. ²⁹ Nga be mezuru kpakara nhne be kwuru n'ọkwukwo nsọ gbasiri a, be vudna n'olu ọgba, lite a. ³⁰ Kọvu Chiokike mernu o hi n'ẹnwu lizo. ³¹ O mernu ele snornu a hi nụ Galili va Jerusélem whnụ a anya. Be bụ ele akebne nyee ele Izireli.

³² “A neezni anụ izi ọma Chiokike kweru ele nda aị ọknani mkwna. ³³ Chiokike mezunnu aị rụmu

be mkwna wam, hite nü ome Jizosi hi n'enwu lizo.
 Lele kpa be gbaru Eri Ọma ke ẹbo,
 'Jíwa bụ Nnwọ m,
 m murnu m jí tna.'

³⁴ "Nhne Chiokike kwuru gbasiri ome ma o hi
 n'enwu lizo, o jóoro oro, bụ ka,
 'M jeenye i ngozi zì nsø ke kwesiri ọkwnata ovu me
 kweru Devidi mkwna.'

³⁵ O kwuru nü hne berere,
 'I jéekwe ma nye nsø ke i ro oro.'

³⁶ "Devidi mernu nhne Chiokike pioru o mee
 n'ige ke a, ọ nwụ, be lite a nü ngeri ilili ele ke a,
 o ro. ³⁷ Kóvu nye wam Chiokike mernu o hi n'enwu
 lizo róge oro.

³⁸ "Rümu nda m, anụ mahịa nü ọ bụ hite nü
 Jizosi hne a nöokpo okwo ọgbaru mmehie. ³⁹ Hite
 nü ya, kpakara ele kweru jeenwernu ẹhni be hite
 nü kpakara mmehie. Ka bụ nhne Iwu Mozizi
 nwée rikne mee. ⁴⁰ Anya dù anụ ẹli, ọ zì nhne ele
 ọwhnurninya kwuru be mezu n'ehni anụ,

⁴¹ 'Le, anụ ele ọnu ojo,
 o ji anụ anya, anụ nwụ enwu,
 kwnornu nü nhne me joornu n'obochi anụ,
 bụ nhne anụ jéekweru,
 ọ bùbedi nü nye berere kanụ anụ.'

⁴² Kpa Połu nü Banabasi n'owhoga n'oro ọgbako,
 be kanụ be va n'Obochi Ozukwa Inwe berere
 kwunu be ọka. ⁴³ Nga ọgbako gbasarụ, agịda ele
 Ju nü ele bnarnu okpukpe ele Ju snornu Połu nü
 Banabasi. Be nookwunu be ọka ma be dazigidne
 n'oru ke Chiokike.

⁴⁴ N'Obochi Ozukwa Inwe berere, kpakara ele zì
 n'eli wam znernu ọ nurnu ikwu-ọnu Nyenwe aị.

45 Nga ele Ju whn̄rnu igbudu badn̄u wam, ọwhanya jihịa n'ovu be, be kwu ọka megidne nhne Pôlu kwuru, kpasi a iwhnerne.

46 Kôvu Pôlu nü Banabasi jiri anya rikne kwu ọka, kaa, “Ọ zi mkpa nü a znernu ebe ọsno kwunu anụ ikwu-ọnun Chiokike, kôvu hne anụ juru a, gwnu ehni anụ ele kwésile bûdnu kwó okwo, a jaagharu anụ, znekwnusi ele búo ele Ju. **47** Kwnornu nü ka bụ nhne Nyenwe aị nyernu n'iwu,

‘M ziznernu m anụ ma anụ bûru iwhne ke ele búo ele Ju,
ma anụ bûru apna ọznohia mmehie ke kpakara
ọwa.’”

48 Nga ele búo ele Ju nurnu nhne ka, mkpoma soru be n'ọnun k'agida, be znarni izi ọma Nyenwe aị, ele be hoħiaru kwnornu bûdnu kwó okwo kweru.

49 Ikwu-ọnun Nyenwe aị gbasarụ nü kpakara ẹli. **50** Kôvu ele Ju kpasu ele risi nü rime ẹli nü ele rinya kwu ele ẹli berere ele neekpenu Chiokike, be bete ọ kpakna Pôlu nü Banabasi ehni, be chihala be n'ẹli be. **51** Ele izi wam lisnama rịzna ochi be megidne be, zne Aïkoniom. **52** Ele sno apna Jizosi zi nü Antioku nwudna k'agida, Enine Nso jihịa be.

14

Nü rime Aïkoniom

1 Nü rime Aïkoniom, Pôlu nü Banabasi znernu nü rime ọro ọgbako ele Ju lele kpa be mesi, be kwu ikwu-ọnun Chiokike nü rikne ke mernu agida ele Ju nü ele búo ele Ju ghọ ele kweru ekwe. **2** Kôvu ele Ju ele kwé ekwe kpasuru ovu owe ehni ele búo ele Ju megidne r̄umu nda aị. **3** Pôlu nü Banabasi daziri pii gbu ọkwunu, be kwusi nhne gbasiri oru Nyenwe

ai rikne. Nyenwe ai mesiri ernu izi oma be rikne hite n'ernu ndu-ehni nü ernu elekema ke be noornu. ⁴ Koyu ele eli wam kewaru, agwna be danu ele Ju, ele berere dagwunu ele izi wam. ⁵ Ele Ju nü ele bùo ele Ju gba iznuznu, be nü ele risi be mee be nhne rikne, o tu be akaworugwu nü o gbu ele izi wam. ⁶ Kpa ele izi wam nùrnü a, be gbazne Lisitira nü Dèbi, eli ele Laïkonia, nü eli ke gbaru a gburugburu, ⁷ hne be zi neezni izi oma.

Nü rime Lisitira nü Dèbi

⁸ Otu nwerukna zi nü Lisitira nye dnarnu mgworo n'ochi lawuru, o bu nye mgworo kpa be murnu a, o znékolele izne. ⁹ O dazi noobno nsní nhne Połu nookwu, Połu le a anya whnu nü o nwernu otukwasi ovu be ji o gwó a. ¹⁰ Połu gweru okne nkoli si okokoba kaa, “Lizò n'ochi i lawuru.” Nwerukna wam gbü ewuru, bete neezne izne.

¹¹ Nga agıda ele badnu wam whnurnu nhne Połu mernu, be bete esi okokoba n'ikwu-önü ele Laïkonia, kaa, “Chi ai gholam badnu va lekasi ai.” ¹² Be jita Banabası Zusi, be jita Połu Hëmisi kwnornu nü o bu önü nookwu oka. ¹³ Nye naakwa arıohna Zusi ke oro a zi nü ruwhnu eli-ohna gweya ehni nü igwugwere n'onuhna. Ya nü agıda ele badnu wam noopio o kwanu ele izi wam arıohna.

¹⁴ Nga Połu nü Banabası nùrnü nhne be noopio o mee, be dowa iwo be, gba ęso bna n'esilawuru agıda ele badnu wam, neesi okokoba, ¹⁵ “Ele nwe m, ndaa nhne anu kwno neeme nhne ka? A bu badnu etekne lele anu. A varu o kpö okwo izi oma ma anu hi nü kpakara nhne ka bnána iru whuya, tühnasnakwnusi ke Chiokike zi bùdnu, nye mernu

oligwe nü ọwa nü okne osimini nü kpakara nhne zi nü rime be. ¹⁶ N'ige wheru ewhe, Chiokike gharuru kpakara ele badnụ ma be zne n'apna ke be, ¹⁷ kovu, Chiokike mernu ेहni a whuya iwhne hite nü nhne ọma o neeme, o neenye anụ mini ozuzo hite n'oligwe, nü mkpuru n'ige o kwesiri, o neenye anụ wiri, mee snarnjima jihia mkpoma anụ.” ¹⁸ O bụ n'ezi nü ele izi wam kwuru ọka kpa, ọ bụ nhne rarụ ेहni o mee be gharụ ọ kwanụ be arιohna.

¹⁹ Agwna ele Ju hiri nü Antjoku ke Pisidia nü Aikoniom va, be dɔru igbudu ele badnụ wam yisi n'ेहni be, be tụ Połu akaworugwu, dɔhalaa nü rime ेलi be, be neeche nü ọ nwụnam. ²⁰ Koyu kpa rụmu nda gbaru a gburugburu, o lizø lahna nü rime ेलi-ohna, ke chi bɔru ya nü Banabasi zne Dębi.

Be lahna Antjoku nü rime Siriya

²¹ Połu nü Banabasi zne zni izi ọma nü Dębi, be nwehia agida ele sno apna Jizosi. Be lahna Lisitira, hite piị zne Aikoniom, zne Antjoku nü rime Pisidia. ²² Be mee ele kweru ekwe gwuzosi rikne, kasi be mkpoma ma be dazigidne n'okwnata ovu, be kaa, “A jeehi nü rime agida awhnụwhnu bna n'ेलi-eze Chiokike.” ²³ Nü rime օgbako Chiokike obula, Połu nü Banabasi hohia ele okno badnụ, hite nü okpukpe nü ovu ọnu chete be nü ruvhnu Nyenwe aị, nye be kwnatarụ mkpoma. ²⁴ Nga be znezuru ेलi Pisidia, be va nü Pamfilia. ²⁵ Be kpo okwo izi ọma nü rime Pega, hite piị zne Atalja. ²⁶ Be hite n'Atalja kwɔru օgbo lahna Antjoku, hne be gweru be nyewhete n'oru ke Chiokike nü ेrnu

be rnukworu* kitna. ²⁷ Nga be vaduru nü rime Antjoku, be sukwukota ele ogbako Chiokike kanu be kpakara nhne Chiokike jiri be rnü, nü kpa o gbamanu ele bùo ele Ju onuhna ma be kweru. ²⁸ Be nü ele kweru ekwe daziri pii gbu okwnu.

15

Ogbako ke zi nü Jerusèlem

¹ Agwna ele rukna hiri nü Judiya va Antjoku bete neezni rümu nda, kaa, “Be nwée rikne znohia anu okwolem ma be kparu anu nka, lele kpa Iwu Mozizi kwuru.” ² Pölu nü Banabasi nü be noodogbuta gbasiri nhne ka, be kwekota nü Pölu nü Banabasi nü agwna ele zi nü Antjoku jeezne Jerusèlem whnụ ele izi Karaisi nü ele okno badnụ gbasiri nhne ka. ³ Ele ogbako Chiokike zizne be, be zne nü rime Fonisia nü Sameria, be kwuhia kpa ele bùo ele Ju tühnasnakwnusiri Chiokike. Otnutnu ka mernu kpakara rümu nda nwüdnu k'agida. ⁴ Nga be vaduru Jerusèlem, ogbako Chiokike, nü ele izi nü ele okno badnụ nabnanyarnü be, be kanu be kpakara nhne Chiokike jiri be mee.

⁵ Koyu agwna ele kweru ekwe ele otu ele Farisi gwuzoru, kaa, “Be jaakpariri be nka, kanu be bita Iwu Mozizi.”

⁶ Ele izi nü ele okno badnụ zne iznuznu ma be lebna anya nhne gbasiri ọka ka. ⁷ Nga be kwuru agida ọka gbu okwnu, Pita gwuzoru, kaa, “Rümu nda m, anu magwụ kpa n'ige wheru ewhe kpa Chiokike hohiaru m n'esilawuru anu, zne zni ele bùo ele Ju izi ọma ma be nürnü, kweru masi.

* **14:26** Gwnü Ernu Ele Izi 13:1,2.

8 Chiokike nye marnu mkpoma kpakara badnu, gbaru akebne gbasiri be. O nyernu be Enine Nsø lele kpa o nyernu aij. **9** O kpáge ike n'esilawuru aij nü be, o snusnarnu ovu be kwnornu nü be kweruru. **10** Kini kpayarü anü jaakpa Chiokike iru kitna hite n'otukwasi ele kweru ekwe ivu ke aij nü ele nda aij ɔknani nwée rikne vuli. **11** Óza, a kweruru, be znohia aij hite n'oru Nyenwe aij Jizosí lele be masi."

12 Kpakara be daziri bii kpa be noobno nsnj nhne Banabasi nü Polu nookwu gbasiri kpakara ernu ndu-ehni Chiokike hiri n'aka be rnü n'esilawuru ele búo ele Ju. **13** Nga be kwukworu, Jemisi gwelizo önü kaa, "Rümu nda m, anü bnote m nsnj n'önü. **14** Saímoni karü kpa Chiokike hiri nü mbom gesi ele búo ele Ju ruvhnu oma a, o mernu agwna be búru ele ke a. **15** Ikwu-önü ele ɔwhnurninya nü nhne ka dnakotaru n'otu, lele kpa ɔkwukwo nsø kwuru,

16 'Nyenwe aij karü, Omekwo, m jaalahna,
m jeegwulizo ɔro Devidi dnarnu adna,
m jeegweme mkpomkpo ɔro a, wulizo a,
m jeeme a o gwuzosi rikne berere.

17 M jeeme ka ma kpakara ele badnu pio Nyenwe
aij,
kpakara ele búo ele Ju ele me sukwuru ma be búru
ke m.

Ka bú nhne Nyenwe aij nye mernu kpakara
nhne kwuru.

18 O bú nye mernu ele badnu mahia kpakara
nhne hite nü mbom.' "

19 Jemisi nookwuzne, "Echiche m bú ka, a
kpákna ele búo ele Ju ehni, bú ele tühnasnakwnusiri
Chiokike. **20** Koyu a gbanu be ɔkwukwo, kanu be,

be rí wiri ọbula zìla ríchna be kwarụ ariohna nyee rẹnwu, be mékọ ọyi, be ríkọ anọ ọbula be higburu ẹhigbu, be ríkọ ọvnarna. ²¹ Kwnornu nü be nögwnu Iwu Mozizi agida ige wheru ewhe n'oro ogbako be nü kpakara Obochi Ozukwa Inwe, be nöokpo okwo ikwu-ọnụ Mozizi nü kpakara eli.”

*Ele izi gbanụ ele búo
ele Ju ele ọkwukwo*

²² Ele izi nü ele okno badnụ, be nü kpakara ogbako Chiokike, kpebi ọ hohia agwna ele badnụ n'esilawuru be zizne be Antjoku, be nü Połu nü Banabasi. Be hohia Judasi, nye be kwu Basabasi, nü Sailasi, ele rukna lawuru berere ele rümü nda nooso anya. ²³ Be gba ọkwukwo izi ka zizne be,

“Ajwa ele izi Karaisi nü ele okno badnụ, rümü nda anụ, neebekwu kpakara rümü nda ele búo ele Ju wu nü rime Antjoku, Siriya nü Silisia. A bekwulem anụ.

²⁴ A nurnu nü agwna ele rukna n'esilawuru aị varụ kpakna anụ ẹhni, mee ovu la anụ mini hite nü nhne be kwuru, be nüna nhne ka n'ọnụ aị gbasiri a. ²⁵ A gbarụ iznuznu n'otu, a kwekorita o ziyanu anụ ele izi a hohiaru, be nü ele enyi aị a whnurnu n'anya, Banabasi nü Połu, ²⁶ ele gweru bjudnu be nyee nü nhne oze bjudnu kwnornu nü n'ērnu Nyenwe aị Jizosi Karaisi. ²⁷ A ziyanu anụ Judasi nü Sailasi, ele jaakanụ anụ nü ruwhnu nü ruwhnu nhne a gbarụ n'okwukwo. ²⁸ Aị nü Enine Nsọ kwekoritaru, a túkwasi ivu berere, be gweme kpakara nhne ka zì mkpa. ²⁹ Anụ ríkọ wiri ọbula be kwarụ ariohna nyee rẹnwu, anụ ríkọ ọvnarna, anụ ríkọ anọ ọbula be higburu ẹhigbu, anụ mékọ

oyi. O jooburunu anu ọma ọ bürü anu mee kpam. Anu dazikwaru nkari.”

³⁰ Be zizne ele izi wam Antjoku, nga be dürü Antjoku, be sukwukota kpakara ele kweru ekwe nyega be ọkwukwo izi wam. ³¹ Nga ele badnụ wam gwnurnu ọkwukwo izi wam, ovu soro be n'onu k'agida kwnornu nụ izi ọkwnagidne wam. ³² Judasi nụ Sailasi, ele bu masi ele ọwhnurninya, kwu ọka gbu ọkwunu naagba be inwe. ³³ Be daziri ige matị, be zihnalala be n'udno znekwnusi ele ziyaru be. [³⁴ Kọvu ọ masiri Sailasi ọ daziri pii.] ³⁵ Połu nụ Banabası daziri ige matị nụ Antjoku be nụ agida ele berere, be zne kpo okwo ikwu-ọnụ Nyenwe aị.

Połu nụ Banabası kewaru

³⁶ Omekwo, Połu kanu Banabası, “Ngwa ma a lahna, lekasi rümu nda aị nụ kpakara ẹli-ohna hne a znirni izi ọma Nyenwe aị, whnu kpa be naagbalị.” ³⁷ Banabası pioru ma be nụ Joni Makị snornu zne. ³⁸ Kọvu Połu kwége o snornu be, kwnornu a dázigidnege n'érnu wam, kọvu ọ ghasarụ be nụ Pamfilia. ³⁹ Be doğbuta ka k'agida, be kewa ehni be. Banabası kwuru Makị kwowhe mini zne Saiporosi. ⁴⁰ Połu họru Sailasi, rümu nda gweru be yisi n'oru ke Nyenwe aị, be whoga. ⁴¹ Ọ gawhe Siriya nụ Silisia naagba kpakara ọgbako Chiokike inwe.

16

*Timoti snornu Połu
nụ Sailasi zne*

¹ Połu zne Dębi nü Lisitira. Otu nye sno apna Jizosi zi pili, nye ręwhna a bụ Timoti, nne a bụ nyerinya Ju ke kweru ekwe, koyu nda a bụ nye Giriki. ² Kpakara rümu nda ele zi nü Lisitira nü Aïkoniom nookwu Timoti oka oma. ³ Połu pioru o kwuru Timoti zne, o kpa a nka. O mernu ka kwnornu nü kpakara ele Ju wu n'eli ka maam nü nda a búo nye Ju. ⁴ Kpa be neezne hite n'otu əli-ohna dù n'eli-ohna berere, be nyee ele kweru ekwe iwu ke ele izi nü ele okno badnụ zi nü Jeruselem nyernu, kanu be be biتا kpakara iwu ka. ⁵ Kpakara ɔgbako Chiokike gwuzosi rikne n'okwnata ovu, naabahnasi n'obochi n'obochi.

*Połu whnurnu ɔwhnurninya
nu Torasi*

⁶ Be gawhe n'esilawuru əli Firigia nü Galasia, kwnornu nü Enine Nso kwéle be kpó okwo izi oma nü əli Esia. ⁷ Nga be dürü n'ike əli Misia, be pio o zne əli Bitinia, koyu Enine Jizosi kwéle be. ⁸ Kam kpayarụ be jiri zne Misia nü Torasi. ⁹ Połu whnū ɔwhnurninya n'abalị hne o whnurnu otu nwerukna Masidonia, gwuzo nü ruvhnu a naarijasno a, “Bikno, va Masidonia yisinu aj aka.” ¹⁰ Kpa Połu whnurnu ɔwhnurninya ka, ngangam a jiknernu o zne Masidonia, kwnornu nü a kweru nü Chiokike sukwuru aj kpó okwo izi oma pii.

Lidiya nu ele oro a

¹¹ A kworu ogbo hite nü Torasi otu ngam zne Samotirasi, n'ekile a zne Niapolis. ¹² A hite nü pii zne Filipai, əli ele Rom nęechi ke bụ risi ochichi əli Masidonia. A daziri obochi ele nü ele n'eli wam. ¹³ N'Obochi Ozukwa Inwe a whoga n'eli-ohna zne

ngeri osimini, hne a leru anya nü a joowhnu hne be kpe okpukpe. A daziri əli bete o kwunu ele rinya ele gbakoru pii oka. ¹⁴ Otu nye bnoteru nsni bụ Lidiya nye hi nü Taitira, nye neere iwo odno odno. O bụ nwerinya neekpenu Chiokike, Nyenwe aị kpume mkpoma a, o bno nsni nhne Polu nookwu. ¹⁵ Nga be wuru a mini ya nü kpakara ele ọro a, o sukwu aị, kaa, “O bürü nü anụ kweru nü m bụ m nye kweru nü Nyenwe aị, anụ va daziri n’oro m.” O kwnagidne aị.

Polu nu Sailasi n’oro ikelu

¹⁶ Otu obochi kpa a neezne hne okpukpe, otu əhi rinya nye rənwu Ọjo nwugwu zuru aị, nye nookwu nhne jeeme n’ige zị nü ruwhnu. Ọ naakpanụ ele nwe a agida ịwai hite n’owhnurninya. ¹⁷ Nnwọ rinya ka snornu aị nü Polu neesi okokoba, kaa, “Ele rukna ka bụ ele izi Chiokike ke Kakwo Nhne Dum Olu. Be neegesi anụ apna anụ jeenwe ɔznohia.” ¹⁸ Ka bụ nhne o neeme agida obochi, tem ovu we Polu əhni, Ọ tughnasna kanụ rənwu Ọjo wam, “M ji m rəwhna Jizəsi Karaısi nyee i iwu, hi nü rime a whuya.” Rənwu Ọjo wam hi nü rime a whuya ngangam.

¹⁹ Nga ele nwe a whnurnu nü apna be neeji naakpa ịwai mesnirni, be pnurnu Polu nü Sailasi zne n’esilawụru ahịa n’aka ele neechi əli-ohna. ²⁰ Be gwuzote be nü ruwhnu ele risi, kaa, “Ele rukna ka bụ ele Ju, be neegweya mkpakpọ nü rime əli-ohna aị. ²¹ Be neezni omen’əli ke megidnernu iwu aị ele Rom, ke a nwée rikne bitali mōbu mee nhne be neezni.”

²² Agida badnụ wam yisi aka megidne be, ele risi dowa iwo Polu nü Sailasi, nyee iwu be pnja be nhne.

23 Nga be pniakworu be nhne k'agida, be tübna be nü rime oro ikelu, kanu nye risi oro ikelu o legidne be anya nkari. **24** Nga nye risi oro ikelu nūrnu iwu ka, o tübna be nü rime rime oro ikelu, tusi ochi be nü rime igwe isisi.

25 N'esilawuru abali Polu nu Sailasi bete neekpe okpukpe, noogwnunu Chiokike eri oznarni, ele ikelu berere noobnonu be nsni. **26** Ngangam, eli tnernu enye, ke mernu ntü-eli oro ikelu mernu imerne. Ngangam, kpakara ounhna gbamarnu, ijigba dnahnala n'ehni kpakara ele ikelu. **27** Nye risi oro ikelu wam tnenyarnu n'anyarna, nga o whnūrnu kpakara oro ikelu gbamarnu, o che nü kpakara ele ikelu gbawhulem, o mniornu amagogwu a ma o gbu ehni a. **28** Koyu Polu siwama okokoba, kaa, “I mékası ehni jı nhne, kpakara aij zi hna.”

29 Nye nye risi oro ikelu wam kaa be nyee a tonji, o gabna rime oro ikelu, o marnu rururu dna n'eli n'ochi Polu nu Sailasi. **30** O kwuhja be, sikhwa be, “Ele nwe m, kini bu nhne me jeeme ma be znohia m?”

31 Be kaa, “Kweru nu Nyenwe aij Jizosi, be jooznohia jı nu ele oro i.” **32** Be kwunu a izi oma Nyenwe aij, ya nu kpakara ele zi n'oro a. **33** N'ige abali wam, nye risi oro ikelu wam kwuru be, snu enya be, otu ngam be wu ya nu ele oro a mini. **34** Nye risi oro ikelu wam kwuru Polu nu Sailasi la n'oro a, nyee be wiri, mkpoma soro a n'onu, ya nu ele oro a, kwnornu nu be kweruru nu Chiokike.

35 N'osisi, ele risi eli-ohna zizne ele badnú be sigbasi ele rukna wam la. **36** Nye risi oro ikelu wam kanu Polu, “Ele risi nyernu iwu jı nu Sailasi la. Anu la n'udno.”

³⁷ Koyu Polu kanu ele wam be duyaru, “Be mägele aị ikpe nhne ojo ọbula, be pnia aị nhne n’ahịa, hne a bụ ele Rom. Be tübna aị n’oro ikelu. Kitna, be neesigbasi aị nụ mgwugwa? Óza! Ele ọchichi ele risi ẹli-ohna jaava hna, gbahià aị n’oro ikelu.”

³⁸ Ele wam znernu kanu ele risi ẹli-ohna nhne Polu kwuru. Nga be nurnu nụ be bụ ele Rom, ogwnu turu be. ³⁹ Be zne riasno be, gbahià be n’oro ikelu, kanu be whoga nụ rime ẹli be. ⁴⁰ Polu nụ Sailasi whoga n’oro ikelu, zne n’oro Lidiya. Be nụ rumu nda whnu, be kwunu be ikwu-ọnu ọsnuta mkpoma, gharu be, la.

17

Nụ rime T̄esalonika

¹ Be gawhe nụ rime Amfipolisi nụ Apolonia, be vadu T̄esalonika, hne be whnūrnu ọro ọgbako ele Ju. ² Lele kpa omen’eli Polu zi, o zne n’oro ọgbako ele Ju, n’Obochi Ozukwa Inwe ọbochi ẹto, ya nụ ele badnụ kwurita oka nhne zi n’okwukwo nsø. ³ Ọ kowanu be, gesi be nụ Karaisi jaata awhnūwhnu, omekwo, o hi n’enwu lizø. Polu kanu be, “Jizosi nye me nöokpo okwo a, bụ Karaisi wam.” ⁴ Agwna be kweru, snornu Polu nụ Sailasi, ma agida ele bùo ele Ju neekpenu Chiokike nụ agida ele rinya be marnụ r̄ewhna be.

⁵ Koyu ele Ju kwnornu awuwa, chikota agwna ele ojo zi n’ahịa, be lizø megidne be. Okne mkpako dna n’eli wam. Be zne n’oro Jasoni ma be pnuhia Polu nụ Sailasi nyee ele wam. ⁶ Koyu kpa be whnúge be, be pnurnu Jasoni nụ rumu nda berere zne nụ ruwhnu ele risi ẹli, neesi okokoba, kaa, “Ele

rukna ka noovuya mkpaghasi kpakara ohna valem eli ai. ⁷ Jasoni bikwataru be n'oro a. Be za naabiita iwu Siza, be naakaa eze berere zi, nye be nookwu Jizosi." ⁸ Be ji ikwu-onu nu kpa mee okne mkpakpo dna n'eli-ohna ma n'esilawuru ele risi eli. ⁹ Ele risi eli mee Jasoni nu ele ya nu be sno kwu iwu, be sigbasi be la.

Nu rime Beria

¹⁰ Nga chi jiri, rumu nda zihala Polu nu Sailasi zne Beria. Nga be dudu, be zne n'oro ogbako ele Ju. ¹¹ Ele zi nu Beria nwernu ovu oma karu ele zi nu Tsalonika. Mkpoma be jiknernu o bno nsn'i n'ikwu-onu ka, be nyosna rime okwukwo nsu kpakara obochi ma be whnu nhne Polu nookwu obu ezi oka. ¹² Agida ele Ju kweru, ma agida ele buo ele Ju, ka bu ele rinya be marnu rewhna be, nu ele rukna, kweru masi.

¹³ Koyu nga ele Ju ele zi nu Tsalonika nurnu nu Polu nookpo okwo izi oma Chiokike nu rime Beria, be va kpakne ovu ele badnu megidne Polu. ¹⁴ Ngangam, rumu nda zihala Polu zne ngeri osimini, koyu Sailasi nu Timoti dazigidne nu Beria. ¹⁵ Ele rukna sno Polu snornu a du Atensi. Polu kanu be, be kanu Sailasi nu Timoti kwnusi a wara wara. Ele rukna lahna Beria.

Nu rime Atensi

¹⁶ Kpa Polu neese ma Sailasi nu Timoti vakwnusi a n'Atensi, o gburu a igbugbu kpa o whnurnu nu kpakara ele eli wam neekpenu renu zi odo n'odo. ¹⁷ Ya nu be kwurita oka n'oro ogbako ele Ju, ma ele Ju ma ele buo Ju ele neekpenu Chiokike. Ya nu kpakara ele o whnurnu nu rime ahia kpakara

obochi nookwurita ọka. ¹⁸ Agwna ele zni nhne be kwu ele Epikuri nụ ele Sitoiki nụ Połu nqodogbuta, ele ka kaa, “Ndaa nhne nye iwhnirniwhno ka nookwu?” Ele berere kaa, “O nookwu nhne gbasiri chi ikne.” Be kwuru ka kwnornu nụ Połu nookpo okwo izi ọma gbasiri Jizosi nụ kpa o hiri n'ẹnwu lizo. ¹⁹ Be kwuru Połu zne n'ogbo ele Ariopagosi, kaa, “A pioru ọ mahịa nhne gbasiri iznizni ikne i nookwu. ²⁰ Agwna nhne i nookwu bụ nhne ikne nụ nsnị aj, a pioru ọ mahịa risi ọka ka.” ²¹ (Kpakara ele Atęnsi nụ ele ẹli berere wu nụ Atęnsi nootuwuhu ige be noobno nsnị nụ ọtnutnu ikne ọbula varụ.)

²² Połu gwuzoru nụ ruvhnu ọgbako ele Ariopagosi, kaa, “Ele rukna Atęnsi, m whnūrnu m nụ anụ nwernu ovu okpukpe n'apna ọbula. ²³ Kpa me neezne izne nụ rime eli anụ, m whnūrnu m nhne zi ọdo n'odo anụ neekpenu, m whnūrnu m masị otu ojo arıohna be gbasiri nhne n'olu a, ‘Nyee Chi ke a máa.’ Nye wam anụ neekpenu, o bụ n'ezi nụ anụ máa, bụ nye me nookwu ọka gbasiri a. ²⁴ Chiokike ke keru ọwa nụ kpakara nhne zi nụ rime a, bụ Nyenwe oligwe nụ ọwa, o wú n'oro okpukpe ke ele badnụ jiri aka be wu. ²⁵ Nhne badnụ mernu nyee a zìla mkpa, hne ọ bụ ya neenyē badnụ bùdnu nụ inwe nụ kpakara nhne. ²⁶ Hite nụ otu badnụ o keru kpakara mba zi n'owa, mee be wuru nụ kpakara ọwa. O jiri aka a kpa ike ige kwesiri nụ hne ele badnụ joowu n'owa. ²⁷ O mernu ka ma ele badnụ pio a, dna ndịdná gbasiri, pohịa a. Koyu Chiokike zìla ikere hne a zi. ²⁸ Lele kpa otu badnụ kwuru, ‘A zi bùdnu, neezne izne nụ rime a.’ Agwna ele nkari ọkwukwo anụ karụ, ‘A bụ

r̄umu a masi.’

²⁹ “Hne a b̄u r̄umu Chiokike, a chékō n̄u Chiokike n̄u lele nhne ɔbula be pniornu ɔpnio lele golu m̄obu siliva, m̄obu akaworugwu ke badn̄u jiri nkari aka a n̄u akoniche a pn̄io. ³⁰ Chiokike lewhuru ige badn̄u m̄aa nhne anya, k̄ovu, k̄itna, o nyernu iwu kpakara ele badn̄u hi n̄u nhne ojo be whuya. ³¹ Kwnornu n̄u ɔ bitaru otu ɔbochi o jeeji ikpe z̄i snam kpe kpakara ɔwa ikpe, hite n'aka otu badn̄u o hohiaru. O mernu ka whuya iwhne kwnornu n̄u o mernu o hi n'enwu lizo.”

³² Nga be n̄urnu P̄olu kwuru nhne gbasiri olizo n'enwu, agwna be mee a nhne r̄umu, k̄ovu agwna be kaa, “A pioru ɔ n̄urnu nhne ka n'ɔnu i berere.”

³³ P̄olu whoga n̄u rime ɔgbako be. ³⁴ Agwna ele rukna snornu P̄olu kweru, n'esilawuru be b̄u Dionisisiosi nye otu ele Ar̄iopagosi. Otu nwerinya r̄ewhna a b̄u Damarisi n̄u ele berere kweru masi.

18

N̄u rime Korinti

¹ Nga ka wheru, P̄olu whoga n̄u Atensi zne Korinti.

² O whn̄urnu otu nye Ju, r̄ewhna a b̄u Akwila, nye be m̄urnu n̄u Pontosi, nye hiri n'Itali va, ya n̄u nnwerne a Prisila, kwnornu Kalaudiosi nye neechi nyernu iwu kpakara ele Ju whoga n̄u rime Rom. P̄olu zne ɔ whn̄u be. ³ Ya n̄u be wuru, o snornu be rn̄u ərnu ome t̄enti, kwnornu n̄u be nwernu otu aka ərnu. ⁴ O nookwu ɔka n'oro ɔgbako ele Ju kpakara ɔbochi Ozukwa Inwe, naakanu ele Ju n̄u ele Giriki ɔka.

⁵ Nga Sajlasi n̄u Timoti hiri n̄u Masidonia va, P̄olu gweru kpakara ige yisi n̄u ɔkpo okwo izi ɔma,

naagba ama nü Jizosi bụ Karaisi nyee ele Ju. ⁶ Nga be lizoru megidne Połu, kpari a, ọ lisnama iwo a kanu be, “Ovnarna anu dazim nü risi anu, aka m zi richna. Hite kijtna, m jeeznekwnusi ẹli ele bùo ele Ju.”

⁷ O gharu be, zne wuru n'oro otu nye bùo nye Ju neekpenu Chiokike, rèwhna a bụ Taitosi Jositosi, nye ɔro a n'oro ɔgbako ele Ju gba. ⁸ Nye risi ɔro ɔgbako ele Ju wam, nye rèwhna a bụ Kirisiposi, kweru nü Nyenwe aị, ya nü ele ɔro a, nü agida ele berere nü rime Korinti nürnü izi ɔma, kweru, be wü be mini. ⁹ Połu whnurnu ɔwhnurninya n'otu abalị, Nyenwe aị kanu a, “Ogwnu tükö i, nòokpo okwo, i kpúsni ọnun i. ¹⁰ M dagwunu m ji, ọ zá nye jeenwe rikne mekasi i nhne, m nwernu m agida ele badnụ n'eli ka.” ¹¹ Połu daziri n'eli wam otu awha n'enwa isunu, neezni ele badnụ ikwu-ọnun Chiokike.

¹² Nga Galio bụ nye nèechi Akaya, ele Ju gbakorù n'otu mee m kpakpø megidne Połu, be kwuru a zne n'oro ikpe. ¹³ Be kaa, “Nwerukna ka neezni ele badnụ kpa be jeekpenu Chiokike ke megidnernu iwu aị.”

¹⁴ Połu noopio o kwu ɔka nga Galio kanu ele Ju, “O bùru nü ka bụ nhne ojo ke megidnernu iwu ẹli, m joobnonu anu nsni. ¹⁵ Kòvu hne ọ bụ nhne gbasiri rèwhna, n'oka ke iwu anu, anu lebna anya nü rime a, m jéenwe rikne kpe ikpe gbasiri a.” ¹⁶ Ọ chihala be n'oro ikpe. ¹⁷ Be nwudne Sositenisi, nye risi ɔro ɔgbako ele Ju, li a nhne nü ruwhnu ɔro ikpe. Kòvu o gbásila Galio rìa rìa.

*Połu lahnarnu Antjoku
nü rime Siriya*

18 Pölu nü rümu nda daziri nü Körinti agida ọbochi, o whoga, Prisila nü Akwila snornu a zne Siriya. O kó rukeri-ize a nü Kéenkiria, kwnornu mkwna o kweru ige wheru ewhe. **19** Be dù Efesosi, Pölu ghasa Prisila nü Akwila. O bna nü rime oro ọgbako ele Ju, ya nü ele Ju kwurita ọka. **20** Be kanu a, o daziri gbu ọkwunu, kóvu o kwéle. **21** Nga o naala, o kanu be, “O búru o masi Chiokike, m jeehiehnakwnusi anu.” O kworu ọgbo whoga nü Efesosi. **22** Nga o dùru Sizaria, o zne Jeruselem bekwu ọgbako Karaishi, hite pii zne Antjoku. **23** O daziri ige mati pii, o whoga zne nü rime Galasia nü Firigia, naagba kpakara ele kweru ekwe inwe.

Pölu nü rime Efesosi

24 Otu nye Ju rëwhna a bụ Apolosi, nye be murnu nü Alékizandaria varu Efesosi, o bụ nye nkari ọka, nye marnu nhne be gbaru n'ọkwukwo nsø nkari. **25** Be znurnu a n'apna ke Nyenwe aị. O ji onwunwu bekwnu mkpoma zni nhne gbasiri Jizosi nü kpa o kwesiri, kóvu o magwụ nhne gbasiri ọwu mini Jóni kpogi. **26** O bete nookwu ọka n'anya rikne n'oro ọgbako ele Ju. Nga Prisila nü Akwila nurnu a, be kwuru a la n'oro be, znikwata a n'apna Chiokike nkari.

27 Apolosi kpebi o zne Akaya, rümu nda ele zi n'Efesosi gba ọkwukwo ma rümu nda ele zi n'Akaya nabnanya a. Nga o dùru, o znekwnusi ele kwehiaru hite n'oru Chiokike, o yinu be aka. **28** Hite n'anya rikne ke ọka a, o mernu ele Ju kpusni ọnu n'ohna, o mernu be mahịa hite n'ọkwukwo nsø nü Jizosi bụ Karaishi.

19

Połu nü rime Efesosi

¹ Kpa Apolosi zi nü Korinti, Połu gawheru nü rime eli vadu Efesosi. O whnurnu agwna ele sno apna Jizosi pii. ² O sìkwa be, “Anü nahiala Enine Nso kpa anü kweruru?”

Be kaa, “A nuna ria ria ma o zi nhne be nookwu Enine Nso.”

³ Połu sìkwa be, “Nda kpa be wuru anü mini?”

Be kaa, “Hite n'owuwu mini Jöni.”

⁴ Połu kaa, “Jöni wuru ele tuhnasnarnu nü nhne ojo be mini, o kanu ele Izireli be kweru nü nye naava n'aznü a, nye wam bu Jizosi.” ⁵ Nga be nurnu a, be wü be mini nü rewhna Nyenwe aij Jizosi. ⁶ Połu tukwasi be aka nü risi, Enine Nso dnakwası be, be kwu oka nü riro ikne, kwusa izi oma Chiokike. ⁷ Be hna lele ele nri ele rukna lawuru.

⁸ Połu zne n'oro ɔgbako ele Ju, ənwa eto ya nü be noodogbuta, o jiri anya rikne kwu oka gbalı o kanu ele Ju nhne gbasiri eli-eze Chiokike. ⁹ Kòvu agwna be mernu risi rikne, be kwéle o kweru, be kwu oka ojo megidne apna Nyenwe aij nü ruwhnu agida ele badnu. Połu gharu be, kwuru ele sno apna Jizosi, ya nü be nookwurita oka kpakara qbochi n'oro ɔmumu ɔkwukwo Taijanosi. ¹⁰ Be mernu nhne ka awha lawuru ke mernu kpakara ele wu n'eli Esia nurnu ikwu-ɔnu Nyenwe aij, ma ele Ju nü ele bùo ele Ju.

¹¹ Chiokike rnurnu ərnu elekema zi n'ichne hite n'aka Połu. ¹² Hite n'ehni a be neegwepiya wepe nü nkiti nhne gweznenu ele nriria zi ɔdo n'ɔdo ji, be gwɔ be, rənwu ojo hi n'ehni be whoga.

¹³ Agwna ele Ju ele naagaghari n̄echihala r̄enwu ojo pio o ji r̄ewhna Jiz̄osi mee kpam. Be kanu r̄enwu ojo, “M neenye i iwu n̄u r̄ewhna Jiz̄osi nye Połu nookpo okwo a.” ¹⁴ R̄umu rukna ̄esau otu nye Ju, nye risi ar̄iohna r̄ewhna a bu S̄ikeva, mernu kpa. ¹⁵ K̄ovu r̄enwu ojo wam kanu be, “M maam Jiz̄osi, m maam Połu, k̄ovu anu bu ele kele?” ¹⁶ Nwerukna wam r̄enwu ojo wam wu n̄u rime a bna be, megbu kpakara be, mekasi be ehni. Be hi n̄u rime oro wam vuru ̄oru, gbaru ̄eto gbawhu.

¹⁷ Kpakara ele Ju n̄u ele buo ele Ju wu n̄u Efesōsi n̄urnu nhne ka, ogwnu tu kpakara be. Be s̄obisinu r̄ewhna Nyenwe ai Jiz̄osi k'agida. ¹⁸ Agida ele kweru ekwe varu kwuhia nhne be mernu n̄u ruwhnu ele badnu. ¹⁹ Agida ele amusu vuyarū kpakara ̄okwukwo be, kp̄o be b̄ekwnu n̄u ruwhnu ele badnu. Be gwn̄ukota ̄onu ahia be, pokwu mkp̄uru ̄wai siliva isne. ²⁰ Kpam ikwu-̄onu Chiokike gbasaru, ji ikerne nema gwuzosi rikne.

²¹ Nga nhne ka mekworu, Połu kpebi o gawhe Masidonia n̄u Akaya zne Jerus̄elem. O kaa, “Me znekwo, m jeezne Rom.” ²² O zizne ele neeyinu a aka izi, Timoti n̄u Eras̄itosi, zne Masidonia. O daz̄iri ige mati n'eli Esia.

Eli ghara ghara n'Efesōsi

²³ Okne eli ghara ghara dnarnu n'Efesōsi kwnornu n'apna Nyenwe ai. ²⁴ Otu nye nookpu siliva, nye r̄ewhna a bu Demetirisi, nye nookpu oro iga budu D̄iana, chi ele Efesōsi, nye mernu ele ̄ernu a nwe mbnarna k'agida. ²⁵ O sukwuk̄ota ele ̄ernu a n̄u kpakara ele n̄u ya nwernu otu aka ̄ernu, o kanu be, “Anu magw̄u n̄u a neenwehia agida ̄wai hite

n'érnu aij. ²⁶ Anú nqowhnu, nqonu nhne badnú ka be kwu Pólu neeme. O karú nü chi be jiri aka kpu búo chi ríja ríja. O mernu agídá ele badnú kweru ɔka a, nü hna n'Efesösi ma nü kpakara eli Esia. ²⁷ O búo nü érnu aij joowhu daj, kóvu ogwnu nqotu aij nü oro okne chi aij Díana jooburu nhne etekne, igwugwu a whu, bù chi ke kpakara ele Esia nü kpakara ɔwa nqokponu risi eli.”

²⁸ Nga agídá ele badnú wam nqurnu a, qnuma jihja be mkpöma, be bete neesi okokoba, “Díana ele Efesösi bù dikne.” ²⁹ Mkpakpö wam gbasa kpakara eli-ohna. Agídá ele badnú wam nwudne Gayösi nü Arısitakosi, ele rukna Masidonia be nü Pólu sno neezne izi, pnqurnu be zne ɔgbakoro eli-ohna. ³⁰ Pólu pioru ma o zne nü ruwhnu ele badnú wam, kóvu ele kweru ekwe kwéle a. ³¹ Agwna ele nqechi ɔchi ele enyi Pólu zi izi, naarijasno a, o gésikö ehni a n'ɔgbakoro.

³² Kóvu nü m kpakpö zì nü rime oro ɔgbako wam, agwna badnú neesi otu nhne, ele berere neesi nhne berere, ele kakwo n'esilawürü be máa nhne be kwnornu gbakö. ³³ Agwna be kaa nü Alékizanda bù nye risi m kpakpö wam, ele Ju gwuzote a nü ruwhnu ohna. Alékizanda whenu be aka ma o nwernu rikne kwu ɔka, ma ɔ gohoru qunu nü ruwhnu ele badnú.

³⁴ Kóvu nga be mahjaru nü ɔ bù nye Ju, be si okokoba n'otu qunu lele awa lawürü, kaa, “Díana ele Efesösi bù dikne.” ³⁵ N'ipne-aznú, nye gba ɔkwukwo eli-ohna mee be dazíri bii, ɔ kaa, “Ele rukna Efesösi, ele badnú magwü nü eli Efesösi bitaru oro Díana nü igbudu a ke hiri n'olu dna. ³⁶ Badnú nwée rikne gónahoru nhne ka. Anú dazíri

bii, anụ mée nhne búo oma. ³⁷ Anụ kwuyaru ele rukna ka hna, ọ bụ n'ezí nü be znúge buznu n'oro Diana, mọbu kparí chi aị. ³⁸ O bụru nü Demetirisi nü ele ẹrnu a noobno nye ọbula nhne, ọbochi ikpe zị, ele risi ikpe zimako, be kpe ẹhni be ikpe nü ruwhnu ele ikpe. ³⁹ O zị nhne berere anụ pioru, be jookwu a n'oro ọgbako ikpe lele kpa iwu kwuru. ⁴⁰ Kwnornu nü ogwnu nọtu aị nü be jaakaa nü a mernu mkpakpọ nü nhne mernu tna. A nwéé rikne kowali risi mkpakpọ ka mọbu kaa nhne vuyarụ a.” ⁴¹ Nga o kwukworu kpa, ọ gbasa ọgbako wam.

20

Polu znernu Masidonia nụ Girisi

¹ Nga mkpakpọ wam biri, Polu sukwukọta ele kweru ekwe n'otu, kwunu be ọka ọsnuta mkpọma, ọ kanụ be, be dazikwaru nkari, o whoga zne Masidonia. ² O zne nụ rime kpakara ẹli wam nookwu agịda ikwu-ọnụ ọsnuta mkpọma tem ọ vadu Girisi. ³ O daziri pii enwa ẹto. Ele Ju naagba iznuznu nhne be jeeme a kpa o pioru o zne Siriya, o kpebi ọ lahna hite nụ Masidonia. ⁴ Sopata nnwọ Pirōsi nye Beria snornu a zne, ma Arisitakosi nụ Sekundosi hi nụ Tésalonika, Gayosi hi nụ Dębi, Taikikosi nụ Tirofimosi ele hi n'Esia, nụ Timoti. ⁵ Ele ka beru ọsno neese aị nụ Torasi. ⁶ Nga Iriri Brędi Whúge Ọwhu whemernu, a hi nụ Filipai kworu ọgbo zne ke ọbochi isne wheru dù Torasi. A daziri otu ikwezu.

Polu znernu Torasi

⁷ N'ọbochi mbom n'ikwezu, kpakara aị gbakorù ma a ri wiri n'otu, Polu bete nookwunu ele badnụ

ọka tem dù n'esilawụru abalị, hne ọ bụ nụ ọ naala n'osisi. ⁸ Agida tọnji noonwu n'oro olu hne a zị n'ogbako. ⁹ Otu nnwọ ikoro rukna ręwhna a bụ Yutikosi dazigwu ẹli n'olu mgbo-wekpeke. O bete neezni anyarna kpa Polu zị koriri nookwu ọka, o hi n'olu ọro ke ikwnu eto dna n'eli n'anyarna. Be vulizọ a, koyu ọ nwụnam. ¹⁰ Polu gbadna ẹli, dnagidne a, bnagidne a, ọ kaa, "Ogwnu túko anụ, ọ zị bùdnu." ¹¹ O lahna nụ rime ọro olu, nyawa brèdi, ri, kpa o kwukworu ọka gbu ọkwnu tem ehnam wasi, ọ la. ¹² Be kwula nnwọ ikoro rukna wam ọro nụ bùdnu, be snüta be ovu k'agida.

Hite nü Torasi zne Miletosi

¹³ A bna ọgbo kworu zne Asosi, hne a jookwuru Polu n'ogbo. Ọ kannu aị a mee kpam, o jeeji ọchi zne pii. ¹⁴ Kpa o kwnusiri aị nụ Asosi, a vuru a n'ogbo zne Mitelini. ¹⁵ N'ekile a, a hi nụ pii kworu ọgbo zne nhne zị Kiosi ndündu. N'obochi ke sno a, a dù Samosi n'obochi ke berere, a dù Miletosi. ¹⁶ Polu kpebiri ọ kworu ọgbo whe Efesosi ma ọ gharu o tuwhu ige n'Esia. Ọ zị a wara wara ọ dù Jeruselem, ọ bürü nụ o jeekwe o mee n'obochi Pentikosi.

Polu kwunnu ele okno badnụ Efesosi ọka

¹⁷ Polu zizne izi hite nü Miletosi zne Efesosi kanu ele okno badnụ ọgbako whnu a. ¹⁸ Nga be vaduru, ọ kanu be, "Anụ magwụ kpa me tuwhuru ige me nụ anụ zị, hite n'obochi me varu ẹli Esia. ¹⁹ M ji m ovu hieru ẹli nụ anya-mini erekwa rnụ ernu lele nnwọ izi Chiokike, ọ bụ n'ezi nụ ele Ju ji mmumma ojo be kpakna m ehni. ²⁰ Anụ magwụ nụ

ọ zá nhne ke jaabnanụ anụ iru ke me tugwannu anụ kpa me neezni anụ izi ọma, kọvu m znirni m nhne nụ ruwhnu ọhna nụ hite n'oro anụ zi ichne ichne. ²¹ Ma ele Ju ma ele býo ele Ju, m dörö m anụ aka nụ nsnị, ma anụ hi nụ nhne ojo anụ tuhnasnakwnusi Chiokike, kweru nụ Nyenwe aị Jizosi. ²² Hite n'obno nsnị nhne Enine Nso kwuru, m jeezne Jeruselem, m máam nhne jaadnakwasị m pii. ²³ Kọvu m magwụ m nụ rime kpakara ẹli-ohna, Enine Nso dörö m aka nụ nsnị, nụ ikelu nụ ọkpagbu neese m. ²⁴ Kọvu nụ kpakara nhne ka zá naakpa m, m zá m nqogwnu býdnu m nụ nhne zi mkpa, ma m rnükwo m ərnu Nyenwe aị Jizosi nyernu m me rnụ. Ernu wam bý o kpo okwo izi ọma oru Chiokike.

²⁵ “M zneghariri m n'esilawụru anụ zni izi ọma ẹli-eze Chiokike. M magwụ m nụ anụ jóowhnu m anya berere. ²⁶ Me kanụ anụ tna, nụ ọ zá nye ikpe ọvnarna a jaama m. ²⁷ Kwnornu nụ ọ zá nhne bý echiche Chiokike ke me bítaru, gharu ọ kanụ anụ. ²⁸ Anya dù anụ ẹli n'ehni anụ, anụ legidne rụmu atnụrnu Chiokike ke Ènìne Nso yisiri n'aka anụ. Anụ znụ rụmu atnụrnu ọgbako Chiokike jiri ọvnarna Nnwọ a zürü. ²⁹ M magwụ m nụ me la, edu wanohia jaava n'esilawụru anụ, be jóodonu rụmu atnụrnu wam obirizi. ³⁰ Ige vawa nga ele zi n'esilawụru anụ joolulu ezi ọka wam ma be duwhu ele kweru ekwe, mee be snornu be. ³¹ Anya dù anụ ẹli, anụ chenwanya nụ m ji m agida anya-mini ékwna iwhnehnie nụ abalị neezni anụ nhne awha éto.

³² “Kitna, m neeyisi anụ n'aka Chiokike nụ ezi ọka ke ıkwu-ọnụ oru a, ke nwernu rikne o wulizo anụ olu lele ọro, nyee anụ ngozi nhne okehịa ke a

n'esilawuru ele o bitaru nsø. ³³ M nwége m ọwhanya nü hne siliva mòbu golù mòbu iwo nye ọbula zì. ³⁴ Anụ magwụ nü aka m lawuru rnúhiaru kpakara nhne ke zì m mkpa, nü ke me nü ele sno m. ³⁵ M gesiri m anụ nü hite n'erlu aka aị, a jeeyisinu ele zá rikne aka. Anụ chenwanya ikwu-ọnụ Nyenwe aị, ‘Ọwa ọma zịnụ nye neekesi nhne kakwo nye nanahoru nhne.’”

³⁶ Nga Polu kwukworu ọka ka, ya nü be gwute mpnerne ọchi n'eli kpe okpukpe. ³⁷ Kpakara be naakwna ẹkwna kpa be bnakwnusiri a, snutu a ọnụ ipne-aznụ. ³⁸ Ehni nwúrnu be n'ikwu-ọnụ wam o kwuru nü be jójowhnu a anya berere, Kpakara be snornu a zne, o bna n'ogbo.

21

Polu znernu Jeruselem

¹ Nga aị nü be gbasarụ, a kworu ọgbo zne Koṣi otu ruvhnu, n'ekile a, a dụ Rodisi, hite pịi a zne Patara. ² A whnúrnu otu ọgbo neezne Fonisia, a bna ọgbo kworu whoga. ³ Nga adúru hne a noowhnu Saiporosi, a gharụ a n'akarita zne Siriya. A hiedna nü Taya hne ọgbo wam noovume ivu a. ⁴ A whnúrnu agwna ele kweru ekwe pịi, aị nü be daziri otu ikwezu. Hite nü rikne Enine Chiokike, be kanụ Polu o znékọ Jeruselem. ⁵ Koyu nga ige aị zuru, a whoga. Kpakara be nü nnwerne be, nü rụmu be snornu aị whoga n'eli-ohnna. Kpakara aị gwute mpnerne ọchi nü ngeri osimini kpe okpukpe. ⁶ A bekwurita ehni aị, a bna n'ogbo, be lahna ọro.

⁷ A kworu ọgbo aị hite nü Taya zne Pitoliasi, a zne bekwu rụmu nda aị, aị nü be daziri otu ọbochi.

8 N'obochi ke sno a, a vadu Sizaria. A bna n'oro otu nye nōokpo okwo izi ọma Chiokike, nye rēwhna a bụ Filipu, a daziri n'oro a. Filipu bụ otu nụ rime ele izi ẹsau wam be hohiaru nụ Jerusēlem. * **9** Filipu nwernu rūmu oknornokno ẹno yóogbola izi ele nōokpo okwo izi ọma Chiokike.

10 Kpa a dazi n'oro a agida ọbochi, otu nye ọwhnurninya be kwu Agabosi hiri nụ Judiya va. **11** Ọ vakwnusi aị, gweru ajnị Pôlu, kne ehní a ochi n'aka, ọ kaa, “Ka bụ nhne Enine Nsô kwuru, ‘O bụ kpa be ele Ju jeekne nye nwe ajnị ka nụ Jerusēlem, gweru a nyewhete a n'aka ele bùo ele Ju.’ ”

12 Nga a nūrnu a, aị nụ ele ẹli wam riasno Pôlu o znékwadia Jerusēlem. **13** Pôlu kaa, “Ndaa kpa anụ naakwna ékwna neeme ma inwe gwụ mkpoma m? Be jékne m eriri kpɔi nụ Jerusēlem, kɔvu m kwelem ọ nwụ ẹnwu kwnornu rēwhna Nyenwe aị Jizosí.” **14** Kpa a nwée rikne mee ọ gbanwo ovu a, a gweme aka aị, kaa, “Chiokike mee nhne bụ echiche a.”

15 Nga a daziri ige matị pị, a jiknernu o zne Jerusēlem. **16** Agwna ele sno apna Jizosí ele zi nụ Sizaria snornu aị, be duru aị zne n'oro otu nyerukna nye be kwu Masoni, nye Saiporosi, nye sno apna Jizosí gbu ọkwu, a daziri nụ n'oro a.

Pôlu vaduru Jerusēlem

17 Nga a vaduru Jerusēlem, rūmu nda aị kwubnanya aị nkari nkari. **18** Ke chi bɔru, aị nụ Pôlu snornu zne ọ whnụ Jemisi, kpakara ele okno badnụ ọgbako Chiokike zi masi pị. **19** Pôlu bekwu

* **21:8** Ernu Ele Izi 6:1-6

be, kanụ be otu otu kpakara nhne Chiokike mernu n'esilawuru ele búa ele Ju hite n'ernu izi ọma a.

²⁰ Kpa be nurnu a, be znarnị Chiokike. Be kanụ Polu, "Nwene aị, agida pokwu ele Ju kweru ekwe, be zị kɔriri neerne békwnu nụ mkpoma be, naabita Iwu Mozizi. ²¹ Agwna ele badnụ kannu be nụ i neezni kpakara Ju ele wu n'eli ele berere be sigbasi Iwu Mozizi, nụ i neezni be kpá rụmu be nka, be snó omen'eli ele Ju. ²² Be joonu nụ i varu, ndaa kpa a jeeme? ²³ Bikno mee nhne a karu ji mee. Ele rukna eno zị n'esilawuru aị, ele kweru mkwna, ²⁴ snornu be zne mee mmemem obita ehni be ríchna, kwụ ogwo nhne be mewhuru, ma be nwernu rikne koma risi be. Kpakara badnụ jeeji ka mahia nụ nhne be kwuru gbasiri i búa ezi ọka, nụ ji n'iwhuru i naabita Iwu Mozizi. ²⁵ Kóvu ele búa ele Ju ele kweru ekwe, a ziznenu be ọkwukwo izi, kanụ be nhne a kpebiri, be ríkọ wiri be kwaru ariohna nyee rẹnwu, móbú ọvnarna, móbú anọ ọbula be hígburu ehigbu, be mékọ ọyi."

²⁶ Polu kwuru ele rukna wam, n'ekile a, ya nụ be mernu mmemem obita ehni be ríchna. O bna n'Oro Nso Chiokike, kanụ ele badnụ ọbochi be jeemezu o bita ehni be ríchna, kwa masi aríohna nụ risi kpakara be.

Be nwudnernu Polu n'Oro Nso

²⁷ Ogwnarnu matị ọbochi esan obita ehni be ríchna zute, agwna ele Ju hiri n'Esia whnurnu Polu n'Oro Nso. Be kpakne ighbudu badnụ wam, be nwudne Polu. ²⁸ Be siwama okokoba, "Ele Izireli, anụ yisi aka, ka bụ nwerukna wam naagaghari kpakara

ohna neezni ele badnụ nhne megidne ele Izireli, megidne Iwu Mozizi, ma Oro Nso ka. Kitna, o kwubnarnu ele býo ele Ju n'Oro Nso, meru hna zi nso.”²⁹ Ka býu kwnornu nü be whnurnu Tirofimosi nye Efesosi hne ya nü Polu sno nü rime eli-ohna, be che nü Polu kwubnarnu a Oro Nso.

³⁰ Okne mkpapkpo dna nü kpakara eli-ohna, ele badnụ gbakota n'otu, nwudne Polu, döhala a nü rime Oro Nso, gbasni mgbo. ³¹ Igbudu badnụ wam pioru o gbu Polu, koyu izi dýru nye risi ele ögwnu Rom nsnị nü kpakara Jeruselem neeme mkpapkpo. ³² Ngangam, nye risi ögwnu ele Rom chirí ele néechi otu riwhu ele ögwnu nü ele ögwnu be, gbazne n'esilawuru igbudu badnụ wam. Nga be whnurnu a, ya nü ele ögwnu a, be sigbasi o li Polu nhne.

³³ Nye risi ögwnu wam znekwnusi Polu nwudne a, nyee iwu be tu a ijigba lawuru. O sikhwa be, “Nyele býu nwerukna ka, kini býu nhne o mernu?”

³⁴ Agwna ele zi n'igbudu badnụ wam neesi otu nhne, ele berere neesi nhne berere. Okne mkpapkpo dnarnu ke mernu nye risi ögwnu wam nwée rikne mahia risi nhne mernu. O kanu ele ögwnu be kwubna Polu rime hne ele ögwnu wu. ³⁵ Ya nü be snornu du mgbamgba ochi qro,[†] ele ögwnu wam kwuru a, o zi ele badnụ wam mekasi nhne kwnornu odynarna chnarnu be n'anya. ³⁶ Be gbasnoru a, neesi okokoba, “Gbu nwerukna ka.”

Polu goruru onu a

³⁷ Kpa be nookwubna Polu nü rime hne ele ögwnu wu, o kanu nye risi ögwnu, “Me kanu i ọka sa?”

† **21:35** mgbamgba ochi qro: Ka býu hne be pne neezne qro olu.

Nye risi ögwnu wam sìkwa a, “I jeenwe rikne kwu Giriki? ³⁸ I búo nye Ijipiti wam nye n'ige wheru ewhe vuyarú omegidne, nye duru pokwu badnú ẹno ele ogbu badnú bna n'eli-ikpa?”

³⁹ Połu kaa, “M bụ m nye Ju, be murnu m nü Tasosi nü ẹli Silisia, m bụ m nye ẹli ke zì okne mkpa. Bikno, me kwunu ele badnú ka ọka.”

⁴⁰ Nye risi ögwnu wam nyee a rikne, Połu gwuzoru nü olu mgbamgba ọchi ọro, whenu ele badnú wam aka. Nga be daziri bii, Połu kwunu be ọka ikwu-ọnun ele Hiburu.

22

¹ O kaa, “Ele rukna, rụmu nda, nü ele nda, bikno, anụ bno nsnị kpa me nōogoru ọnun m nü ruwhnu anụ.” ² Nga be nurnu kpa o nookwu ọka n'ọnun ele Hiburu, be daziri bii k'agida, Połu zne nü ruwhnu kaa, ³ “M bụ m nye Ju, be murnu m nü Tasosi n'eli Silisia, kovu m soru m hna nü rime Jerusélem, lele nnwọ ọkwukwo ke Gamalieli znükwaru nkari n'iwu ele nda aị, m ji m mkpومa orne békwnu rnunu Chiokike ेrnu lele kpa anụ zì tna. ⁴ M kpaknarnu m ele sno apna ka ehni dụ n'enwu. M nwudneru m ele rukna nü ele rinya tübna be n'oro ikelu. ⁵ Nye risi arıohna nü kpakara ele eze-ikpe magwụ nü m nookwu ezi ọka. M naahiaru m n'aka be ọkwukwo izi be gbaznennu rụmu nda ele Ju zì nü Damasíkosi, m neezne píi ma m nwudne m ele badnú, tụ be ijigba, pnürnu be va Jerusélem ma be ta be awhnụwhnu.

*Połu kwuru nhne
gbasiri ọtuhnasna a
(Ernu 9:1-19; 26:12-18)*

6 “Kpa me neezne, ọ gwnarnụ matị m dù Damasikosi, n'iwhnnehnie, nụ ibiri, okne iwhne hiri n'oligwe mukwasi m. **7** M dna n'eli, otu akpiri kannu m, ‘Solu, Solu, kini mernu i naakpakna m ehni?’

8 “M sìkwa, ‘I bụ nyele, Nyenwe aị?’

“O kaa, ‘M bụ m Jizosi nye Nazareti, nye i naakpakna ehni.’ **9** Ele rukna me nụ be sno whnurnu iwhne wam, koyu be nüge akpiri nye nookwunu m oka. **10** M sìkwa, ‘Ndaa nhne me jeeme, Nyenwe aị?’

“Nyenwe aị kaa, ‘Lizo, zne nụ rime Damasikosi, be jaakanu i kpakara nhne Chiokike karu jị mee.’

11 Isni kpuru m kwnornu okne iwhne wam, ele me nụ be sno tɔru m n'aka, duru m zne Damasikosi.

12 “Otu nye rewhna a bụ Ananayasi, nye nötötü ogwu Chiokike lele kpa iwu aị kwuru, nye kpakara ele Ju wu nụ Damasikosi nöoso anya, **13** ọ vakwnusi m, gwuzoru n'ehni m, kaa, ‘Nnwọ nda Solu, whnurnu ọsno,’ ngangam, m whnurnu m ọsno, le a anya.

14 “O kaa, ‘Chiokike ke ele nda aị, höhiaru i ma i mahịa echiche a, ma i whnụ Nye Izi a ke mee mma, ma i nurnu kpa o nookwunu i oka n'akpiri ke a. **15** I jojobu nye akebne a, ma i kanu ele badnụ nhne i whnurnu nụ nhne i nurnu. **16** Kitna, i dájima, lizo, ma be wụ i mini, ma be snüsnama mmechie i hite n'okpokwu rëwhna a.’

Polu, nye izi ele búo ele Ju

17 “M lahna nụ rime Jerusélem, kpa me neekpe okpukpe n'Oro Nso, m whnurnu m ọwhnurninya.

18 M whnurnu m Nyenwe aị, ọ kaa, ‘Lizo, wara

wara, whoga nü rime Jeruselem, kwnornu be jéekwe akebne i gbasiri m.’

19 “M kaa, ‘Nyenwe aj, be magwụ nü m znernu m n'otu ọro ọgbako ele Ju dụ n'oro ọgbako, nwudne ele kweru nü r̄ewhna i, lị be nhne yisi be n'ikelu.

20 Nga be gburu Sitivini nye akebne i, m gwuzo m yisi aka n'enwu a, m legidnernu m iwo ele gburu a.’

21 “O kaa, ‘Whoga, kwnornu m jeezizne i hne zì ikere, nü ẹli ele bùo ele Ju.’ ”

Pòlu bụ nyé Rom

22 Ele badnụ wam bnonu a nsnị tem Pòlu kwuka, be bete neesi okokoba n'okne nkoli, kaa, “Gweme nwerukna ka n'owa, o kwésile ọ zì budnu.”

23 Be neesi okokoba, neewhe iwo be n'olu risi be, noobolizo ruznurnuznu. **24** Nye risi ọgwnu wam nyee ele ọgwnu a iwu be kwubna Pòlu rime hne ele ọgwnu wu, be pnia a nhne ma be mahịa nhne ele Ju kwno neesi okokoba megidne a. **25** Kpa be knernụ a eriri ma be pnia nhne, Pòlu kanụ nye wam nẹechi otu riwhu ele ọgwnu gwuzo pii, “O kwesiri n'iwu ọ pnia nye Rom nhne, nye be kpége ikpe nhne ọjo o mernu?”

26 Nga nye ọgwnu wam nurnu a, o znekwnusi nye risi ọgwnu kanụ a, “Anya dụ ẹli nhne i neeme, nwerukna ka bụ nyé Rom.”

27 Nye risi ọgwnu wam znekwnusi Pòlu sìkwa a, “Kanụ m, i bụ nyé Rom?”

Pòlu kaa, “Owe.”

28 Nye risi ọgwnu wam kaa, “M kwuru m agida iわai sì me ghoru nye Rom.”

Pòlu kaa, “M bụ m nye be murnu lele nye Rom.”

29 Ngangam, ele rukna wam noopio ọ sikhwa Połu ajiji siğbasi a, ogwnu tñru nye risi ogwnu nga ọ nñurnu nü Połu bñ nye Rom, nü ọ tñru a ijigba.

*Połu nü ruwhnu
ele eze-ikpe*

30 Nye risi ogwnu pioru ọ mahia nhne bñ ezi ọka ele Ju kwno noobno Połu nhne, ke chi bör, ọ töma Połu ijigba, kanü ele risi arıohna nü kpakara ele eze-ikpe be gbakö. O kwupiya Połu, gwuzote a nü ruwhnu be.

23

1 Połu lebna anya n'esilawuru ele eze-ikpe wam, kaa, "Rumu nda m, ovu m zi snam nü ruwhnu Chiokike kpakara bñdnu m du tna." **2** Nye risi arıohna be kwu Ananayasi kanü ele gwuzo Połu ndundu be gbø Połu aka n'önü. **3** Połu kanü a, "Chiokike joogbo i aka, jì mkpø be teru nznu. I dazi ẹli neekpe m ikpe lele kpa iwu kwuru, i noolulu iwu naakaa be gbø m aka."

4 Ele rukna gwuzo Połu ndundu kaa, "I naakaja nye risi arıohna Chiokike?"

5 Połu saru be, "Rumu nda m, m máam nü ọ bñ nye risi arıohna Chiokike. Be gbaru a n'okwukwo nsø, kaa, 'I kwú nhne ojo megidne nye risi ele ke i.'

6 Nga Połu whnurnu nü agwna ele eze-ikpe wam bñ ele Sadusi, ele berere bñ ele Farisi, o siwama, "Rumu nda m, m bñ m nye Farisi, ele nda m ɔknani bñ ele Farisi. Be kwuyaru m n'ikpe hna kwnornu ɔkwnata mkpoma me nwernu n'olizo n'enwu ke bñdnu." **7** Kpa o kwuru ka, ele Farisi nü ele Sadusi bete nqodugbuta, qgbako iznuznu ikpe wam

kewa. ⁸ (Kwnornu nü ele Sadusi karu nü ele nwürnu ḥonwu jéelizö n'ēnzu, enine izi zìla, nü enine zìla masi, koyu ele Farisi kweru nü éto wam zi.) ⁹ Ogbugbo naala olu k'agida, agwna ele zni iwu ele otu Farisi gwuzoru kwusi ọka rikne, kaa, “O zá nhne ojo a whnurnu nü rime nwerukna ka, ọ buru nü enine mɔbu enine izi kwunu a ọka.” ¹⁰ Odogbuta wam laru olu k'agida ke mernu ogwnu turu nye risi ogwnu nü be joogdbo Polu. O nyee ele ogwnu a iwu be zne n'esilawuru be gweme Polu, kwubna a nü rime hne ele ogwnu wu.

¹¹ N'abalị ke sno a, Nyenwe ai gwuzoru n'ehni Polu, kaa, “Ogwnu túko i, kpa i gbaru akebne m hna nü Jerusèlem, bụ kpa i jaagba akebne m nü Rom masi.”

*Be gbaru iznuznu
o gbu Polu*

¹² N'osisi, ele Ju gbakoru n'otu gba iznuznu. Be dñru risi nü be jéeri wiri mɔbu nwò nhne ọbula tem be gbu Polu. ¹³ Be kakwo nri ele rukna éno ele snornu gba iznuznu be gbu Polu. ¹⁴ Be znekwnusi ele risi arıohna nü ele okno badnụ, kaa, “A dñru risi n'otu nü a jéeri nhne ọbula tem a gbu Polu. ¹⁵ Kitna, bikno, jí nü ele eze-ikpe ziznenu nye risi ogwnu ele Rom izi, ma o kwuhia Polu, anu mee lele nü anu jaasıkwhiahia nhne bụ risi ọka. A joogbu a sụ o vadu hna.”

¹⁶ Nnwò rukna nwene rinya Polu nñrnu iznuznu wam, o zne bna nü rime hne be bitaru Polu, kanu a. ¹⁷ Polu sukwu otu nye ogwnu nñechi otu riwhu ele ogwnu, kanu a, “Kwuru nnwò ikoro ka znekwnusi nye risi ogwnu, o nwernu nhne ọ jaakanu a.”

18 Nye ögwnu wam kwuru a, duzne a nü hne nye risi ögwnu zi, kaa, “Połu nye ikelu sukwuru m, kaa me kwuya nnwọ ikoro ka hne i zi, kwnornu nü o nwernu nhne ọ jaakanu i.”

19 Nye risi ögwnu wam tɔru a n'aka whoga, sìkwa a, “Kini bụ nhne i jaakanu m?”

20 O kaa, “Ele risi ele Ju kwekotaru nü be jaakanu i kwuhianu be Połu nü ruwhnu ele eze-ikpe ekile, be noogho aghigho, nü ele ikpe jaasikwahia nhne bụ risi ọka gbasiri a. **21** Kɔvu i bnó be nsnj, kwnornu nü nhne nü lele nri ele rukna ẹno jootugwa neese a. Be duru risi nü be jéeri wiri mɔbu nwọ mini tem be gbu Połu. Be jiknernu o mee kpam, be neese nhne i jeekpebi.”

22 Nye risi ögwnu wam kaa, “Ọ zá nye i kanu nü i tnusinu m.” O zihala nnwọ ikoro wam.

Be ziznernu Połu znekwnusi Felikisi

23 Nye risi ögwnu wam sukwu ele ogwnu a lawụru neechi otu riwhu ele ögwnu, kanu be, “Anụ jiknernu riwhu ele ögwnu lawụru o zne Sizaria, nü ele gba iyinya nri ɛsau, ele ama-ögwnu riwhu lawụru, be jiknernu o zne n'otnu-ige ke tolu n'abali.* **24** Anụ gweya iyinya Połu jaagba, anụ kwuzne a n'udno ke nye ọchichi Felikisi.”

25 Nye risi ögwnu wam gba ọkwukwo izi nü kpa,

26 Hite n'aka Kalaudioşı Lisiasi, nyee Nye zi Ogwnu, nye ọchichi Felikisi, m bekwulem ji.

27 Ele Ju nwudnernu nwerukna ka noopio o gbu a, m nurnu m nü ọ bụ nye Rom, m chíri ele

* **23:23** ọtnu-ige tolu n'abali: ọkwukwo ke mbom kwuru ige awa ke ẹto n'abali

Ọgwnu dǫhia a n'aka be. ²⁸ M pioru m ọ mahịa nhne be noobno a, m kwuru a zne nụ ruwhnu ele eze-ikpe be. ²⁹ M whn̄rnu m nụ ọ zá nhne o mernu be jeeji noogbu a mǫbu tụ a ikelu, nhne be noobno a bụ nhne gbasiri iwu be. ³⁰ Nga be kannu m nụ agwa ele Ju naagba iznuznu megidne a, m kpebi o ziyanu i ya. M kanu ele noobno a nhne be va gwnu iwu be megidne a nụ ruwhnu i.

³¹ Ele Ọgwnu wam mee kpa be nyernu be iwu. Be kwuru Połu n'abalị wam zne Antipatiris. ³² N'ekile a, ele Ọgwnu ji Ọchi hiehna Ọro, be sigbasi ele gba iyinya ma be kwuru Połu zne. ³³ Be kwuru a zne Sizaria, nyee nye Ọchichi Ọkwukwo izi wam, nyewhete a Połu masi. ³⁴ Nye Ọchichi wam gwnu Ọkwukwo izi wam, ọ sịkwa Połu ẹli o hi. Nga ọ whn̄rnu nụ ọ hi nụ Silisia, ³⁵ ọ kaa, "M jɔonu Ọnu i nga ele noobno i nhne varu." O nyee iwu be biتا Połu n'obna Erodu hne be jeese a nse.

24

Połu nụ ruwhnu Felikisi

¹ Nga Ọbochi isne whemernu, nye risi arıohna Ananayasi nụ agwna ele okno badnụ nụ otu nye noogwnu iwu be kwu Tętulasi znernu Sizaria. Be gwuzo nụ ruwhnu Felikisi, gwnuhia nhne be noobno Połu. ² Be sukwu Połu, Tętulasi bete noobno Połu nhne nụ ruwhnu Felikisi, kaa, "Nye zi Og-wnu, hite n'ochichi i nụ akoniche i, a nwernu udno gbu Ọkwnu, i mernu agida nhne Ọma n'eli ai. ³ A nakweru ka, n'ige Ọbula nụ kpakara Ọhna aị hite n'otu mmamma a nötunu i. ⁴ M chíoge m o tuwhu

ige i, m naarijasno i, i gweru ovu ọma i bno nsnị nụ nhne a nookwu ige matị.

⁵ “A whnūrnū nwerukna ka nụ ọ bụ nye naakpakna ele badnụ ẹhni, o noovuya mkpakpọ n'esilawuru ele Ju nụ kpakara ọwa, ọ bụ nye risi otu nye Nazareti. ⁶ O pioru o meru Oro Nsọ aị, a nwudne a. [A pioru o kpe a ikpe lele kpa iwu aị kwuru. ⁷ Kọvu nye risi ọgwunu Lisiasi varụ gweru anya rikne dōhoru a n'esilawuru aị. ⁸ Lisiasi nyee iwu ele noobno nhne va nụ ruwhnu i.] Ọ bürü nụ ị sìkwa a ajiji, i jaamahịa hite n'ọnụ a kpakara nhne a noobno a.”

⁹ Kpakara ele Ju yisi ọnụ noobno Pölu nhne nụ ọ bụ ezi ọka nhne Lisiasi kwuru.

Pölu goru ọnụ a nụ ruwhnu Felikisi

¹⁰ Nye ọchichi wam whenu Pölu aka, o kwu ọka. Pölu kaa, “M magwụ m nụ ị bụ nye ikpe ẹli ka agida awha. Mkpo ma nọoso m n'ọnụ ọ goru ọnụ m nụ ruwhnu i. ¹¹ I jeenwe rikne pohịa nụ ọ kákwole nri ọbochi nụ ẹbo me znernu nụ Jeruselem ọ kpọ risi ẹli. ¹² Ele Ju whnúge me nụ nye ọbula nọodogbuta nụ rime Oro Nsọ, be whnúge hne me naakpakne mkpo ma ele badnụ mọbu n'oro ogbako mọbu nụ hne berere nụ rime ẹli-ọhna. ¹³ Be nwée rikne kahịa nhne be kwno noobno m nhne. ¹⁴ Kọvu m nookwu ka nụ ruwhnu i, m neekpenu Chiokike ke ele nda aị hite nụ osno apna be karụ nụ ọ búo ezi apna. M kweru m nụ kpakara nhne be gbarụ n'Iwu Mozizi nụ ọkwukwo ele ọwhnurninya. ¹⁵ M nwernu m otu olile anya nụ Chiokike kpa ele ka nwernu, nụ ele mee mma ma ele ojo jeehi n'ẹnwụ lizọ. ¹⁶ Kwnornu

nü m nwernu m olile anya ka, m naakpakna ehni m ehni ma m nwernu m ovu zi snam nü ruvhnu Chiokike ma nü ruvhnu badnü ige obula.

17 “Agida awha m zila m nü Jeruselem, m va gweyanu ele ke m iwai, kwa masi arionha. **18** Kpa me neeme ka n’Oro Nso, be whnurnu m kpa me mezuru mmemem obita ehni m richna, be whnuge m hne me nü ele badnü zi, o za mkpapkpo me naakpakne. **19** Kovu agwna ele Ju hi n’Esia va zi pii, be n’iwhuru be kwesiri o zi hna nü ruvhnu i bno m nhne o buru nü o nwernu nhne be ji megidne m. **20** Mobju ele rukna ka zi hna kahja nhne ojo be piohiaru nü rime m nga me gwuzoru nü ruvhnu ele eze-ikpe, **21** okwolem otu nhne me kwuru nga me gwuzoru nü ruvhnu be, ‘Anu neekpe m ikpe tna nü ruvhnu anu kwnornu nü m kweru m nü ele nwurnu onwu jeelizo n’enwu bna nü bjudnu.’ ”

22 Felikisi nye magwü nhne gbasiri apna ka, mesni ikpe, kaa, “M jaawa ikpe nga nye risi ogwnu Lisisasi varu.” **23** O kanu nye ogwnu wam nechi otu riwhu ele ogwnu o legidne Polu anya, kovu o nyee a oghere, kweru ele enyi a znenu a izi.

Polu nu ruvhnu *Felikisi nü Durusila*

24 Nga qobochi ele wheru, Felikisi nü nnwerne a Durusila nyerinya Ju varu. O dusi be sukwu Polu ma o bno nsnji kpa o jookwu nhne gbasiri okwnata ovu nü Karaishi Jizosi. **25** Kpa Polu nookwu nhne gbasiri ome mma, badnü ojikwaru ehni a, nü ikpe ke jaava, ogwnu tñru Felikisi, o kaa, “Bikno, la kitna, m joosukwu i nga me nwernu oghere.” **26** O

leru anya nü Poļu jeenye a īwai, o noosukwu a ige qbula ya nü a nookwurita ɔka.

²⁷ Kpa awha lawūru whemernu, Pokjosi Fesitōsi gweru ɔnodi Felikisi lele nye ɔchichi. Felikisi mernu ma mkpoma sọ ele Ju n'ɔnu, o sigbasi kɔriri Poļu n'oro ikelu.

25

Poļu kweru o zne nü ruwhnu Siza

¹ Kpa Fesitōsi varu, ke qbochi ẹto whemernu, o hi nü Sizaria zne Jerusēlem. ² Ele risi arjohna nü ele risi ele Ju bno Poļu nhne nü ruwhnu Fesitōsi. Be riasno a ³ o menu be nhne ɔma, o mee ma Poļu va Jerusēlem. Be kwuru kpa kwnornu nü be gbalam iznuznu o gbu a n'apna. ⁴ Fesitōsi kaa, “Poļu zi n'ikelu nü Sizaria, m'jaalahna piị ige matị. ⁵ Ele risi anụ snornu m zne Sizaria bno nwerukna ka nhne ɔburu nü o mernu nhne ojo.”

⁶ Fesitōsi dazi qbochi ɛsato mɔbu nri berere, lahna Sizaria. N'qbochi ke sno a, o daziri nü ngadna ikpe, kaa be kwuya Poļu. ⁷ Nga Poļu varu, ele Ju hi nü Jerusēlem varu gwuzoru a ndündu, bete noobno a agida nhne tụ ogwnu be nwée rikne gwuzote nkari.

⁸ Poļu goru ɔnu a, “O zá nhne ojo me mernu megidne iwu ele Ju, mɔbu Oro Nsɔ Chiokike mɔbu Siza.”

⁹ Fesitōsi ma o mee nhne jɔoso ele Ju n'ɔnu, o sikwa Poļu, “O jaamasị i o zne Jerusēlem ma m kpe ji ikpe nü nhne be noobno i nü ruwhnu m piị?”

¹⁰ Poļu kaa, “M gwuzo m nü ruwhnu ɔro ikpe Siza, hne be kwesiri o kpe m ikpe. O zá nhne ojo

me mernu ele Ju ke ji n'iwhuru i magwụ. ¹¹ O bụru nụ m luluru m iwu, mọbu mee nhne me kwasiri ẹnwu, m kwerulem ọ nwụ ẹnwu. Kọvu nụ nhne be noobno m búa ezi ọka, ọ zá nye jeenwe rikne kwuru m nyee be, m jeezne nụ ruwhnu Siza.”

¹² Fesitosi nụ ele neezni a ezni gba iznuznu, ọ kaa, “I karu nụ i jeezne nụ ruwhnu Siza, i jeezne nụ ruwhnu Siza.”

*Połu nụ ruwhnu
Agíripa nụ Béñisi*

¹³ Kpa ọbochi ele nụ ele wheru, Eze Agíripa nụ nwene a rinya Béñisi varu Sizaria va o bekwu Fesitosi. ¹⁴ Kpa be daziri agídà ọbochi, Fesitosi kanu eze nhne gbasiri Połu, “O zị otu nwerukna Felikisi sigbasiri n'ikelu hna. ¹⁵ Nga me znernu Jerusélem, ele risi aríohna ele Ju nụ ele okno badnụ bnornu Połu nhne, kaa, me kpe a ikpe ẹnwu. ¹⁶ Kọvu m kannu m be nụ ele Rom zá neekpe nye ọbula ikpe ẹnwu hna be béle ọsno mee ya nụ ele noobno a nhne whnuta ruwhnu nụ ruwhnu, ma o nwernu oghere goru ọnua. ¹⁷ Nga be varu hna, m gbúgele m ọkwunu, ke chi boro m daziri nụ ọro ikpe, kaa be kwuya nwerukna wam. ¹⁸ Ele noobno a nhne nwéé rikne bno a nhne ojo ọbula me neeche be joobno a. ¹⁹ Kọvu be nụ Połu nqodogbuta nhne gbasiri ọkwa Chiokike be, nụ otu nwerukna rēwhna a bụ Jizosi, nye nwurnu ọnwu, kọvu Połu naakaa nụ ọ zị bùdnu. ²⁰ M máam nhne me jeeme dna ndidna gbasiri ọka ka, m sìkwa Połu ma ọ jaamasị a o zne Jerusélem, ma m kpe m a ikpe kwnornu nhne be noobno a. ²¹ Kọvu Połu karu be bítä a n'ikelu ma

Siza kpe a ikpe. M nyee iwu be bija a n'ikelu tem m zizne a ke Siza.”

²² Agiripa kanu Fesitosi, “M jeeji nsnị m nurnu nwerukna ka.”

Fesitosi kaa, “I jyonu a n'ekile.”

Polu nü ruwhnu

Eze Agiripa

²³ N'ekile a, Agiripa nu Benisi jiri okne tne eri nu dudugna bnanya oro ogbako, ma ele risi ele ogwnu nu ele risi eli. Fesitosi kaa be kwuya Polu, be kwuya Polu. ²⁴ Fesitosi kaa, “Eze Agiripa, nu kpakara ele aị nu be zi hna, anu whnurnu nwerukna ka nye kpakara ele Ju zi hna nu Jerusəlem dnarnu ikpo gbasiri a nu ruwhnu m. Be siwama okokoba nu o kwésile o zi bjudnu neezne nu ruwhnu. ²⁵ Kovu nu m piohiala m nhne o mernu ke kwesiri be ji kpe a ikpe enwu. O kaa nu o jeezne nu ruwhnu Siza, m kaa nu m jeezizne a. ²⁶ Kovu m nwée m risi nhne me jaagbaznenu Siza ọkwukwo gbasiri a. O bu nhne mernu me kwuhiaru a nu ruwhnu anu, ke kakwo nu ruwhnu i, Eze Agiripa, ma a dna ndidna ọka ka, m jeenwe risi nhne me jaagba n'ọkwukwo. ²⁷ Kwnornu nu m kwésile m o zizne nye ikelu hne me nwée rikne kahja risi nhne be noobno a.”

26

Polu noogoru ọnụ nu ruwhnu Agiripa

¹ Agiripa kanu Polu, “Ka bụ oghere i nwernu i jookwu ọnụ i.”

Polu dnosnima aka a, goru ọnụ a, ² “Eze Agiripa, m gwnurnu m ehni m nye ruwhnu oma nu m joogoru

onu m nü ruwhnu i tna, hite nü kpakara nhne ele Ju noobno m. ³ Ke kakwo, kwnornu nü i magwụ kpakara omen'eli ele Ju nü nhne a kwno noodogbuta, m naarijasno, bikno, nwe ndidi, bnote m nsni n'onu. ⁴ Kpakara ele Ju magwụ kpa bjudnu m zi hite nga me bu nnwọ ikoro. Be magwụ hite nü mbom kpa me wuru kpakara bjudnu m nü rime eli m ma nü Jerusəlem. ⁵ Be magwụ, o buru be jeekwe agba akebne, nü hite nü mbom m bu m nye otu siri rikne nü okpukpe aj, m bu m nye Farisi. ⁶ Kitna, m gwuzogwu m n'ikpe kwnornu nü m nwernu m olile anya nü mkwna Chiokike kweru ele nda aj. ⁷ Ka bu mkwna ke Chiokike kweru kpakara nri avnurru nü ebo ke aj, kpa be neekpenu Chiokike iwhnehnie nü abali. O bu kwnornu ɔkwnata ovu ka, Eze Agiripa, nhne ele Ju kwno noobno m nhne. ⁸ Ndaa kpa anu nwée rikne kwe nü Chiokike neeme ele nwurru onwu hi n'enwu lizo?

⁹ “Me n'iwhuru m cheru nü m jeenwe rikne mee nhne megidne r̄ewhna Jiz̄osi nye Nazar̄eti. ¹⁰ O bu nhne me mernu nü Jerusəlem. M nahīaru m rikne n'aka ele risi ar̄iohna yisi agida ele Chiokike n'ikelu, nga be noogbu be, m yisiri m aka m megidne be. ¹¹ Agida ige m zneru m hite n'otu oro ogbako ele Ju du berere ta be awhn̄uwhnu, mee ma be ḡonahoru r̄ewhna Jiz̄osi, m vuru okne onuma ke mernu m zne n'eli ele berere kpakna be ehni.

*Otuñasna mkpoma Polu
(Ernu 9:1-19; 22:6-16)*

¹² “Ka bu nhne me kwno neezne Damasikosi nü rikne nü iwu ele risi ar̄iohna. ¹³ N'apna

n'esilawuru iwhnnehnie, Eze, m whnurnu m okne iwhne kpakpa iwhne əhnam hiri n'oligwe mukwasi me nü ele nü me sno. ¹⁴ Kpakara aij dna n'eli, m nurnu m otu nkoli kanu m n'onu ele Hiburu, 'Solu, Solu, ndaa nhne i kwno naakpakna m əhni, i nwée rikne gba əchi n'igwnu.'

¹⁵ "M sìkwa, 'I bụ nyele, Nyenwe aij?'

"Nyenwe aij kaa, 'M bụ m Jizosi nye i naakpakna əhni. ¹⁶ Lizø, gwuzoru n'ochi i lawuru. M mernu m ma i whnụ m anya, ma m hohia m ji bürü nye izi m, i jaakanu ele berere nhne i whnurnu tna, nü nhne me jeegesi i nü ruwhnu. ¹⁷ M joodohia i n'aka ele Izirèli ma n'aka ele búo ele Ju ele me jeezizne i. ¹⁸ M jeezizne i ma i kpume anya be, mee be hi n'ochichiri bna n'iwhnne, hite nü rikne Ek-wensu tñhnasna hne Chiokike zi. Ngam, Chiokike jaagbarunu be mmehie be, ma be nwehịa oghere n'esilawuru ele Chiokike bitaru nsø hite n'okwnata ovu nü me.'

Pòlu tnurnu ətnutnu ernu a

¹⁹ "Eze Agiripa, m méne m risi rikne n'owhnurninya wam hiri n'oligwe va. ²⁰ Hite nü rime Damasikosi, Jeruselem nü kpakara Judiya, dù ele búo ele Ju, m kpotoru m okwo be hi nü nhne ojo be tñhnasna, vakwnusi Chiokike, mee nhne neegesi nü be hiri nü mmehie be whuya. ²¹ Ka bụ nhne mernu ele Ju nwugwuru m n'Oro Nso, ma be gbu m. ²² Koyu Chiokike yinu m aka dù tna, m gwuzo m hna naagba akebne nyee ele ezi nü ele matị. Nhne me nookwu bụ nhne ele əwhnurninya nü Mozizi kwuru jeeme. ²³ Be karu nü Karaisi jaatariri awhnụwhnu, koyu o jøobu nye mbom jeehi

n'enwu lizo, gesi ele Ju iwhne ke ɔznohia ma ele bùo ele Ju.”

²⁴ Kpa Połu zì nqogoru ɔnu a kpa, Fesitösi gweru okne nkoli si okokoba, kaa, “Połu, ेra naachna i, okne ɔmumu ɔkwukwo i neeme ेra naagba i.”

²⁵ Połu kaa, “O zá ेra naagba m, Fesitösi Nye zì Ogewnu. Nhne me nookwu bu ezi ɔka nü ɔka nye anya dnornu. ²⁶ Eze, i magwụ kpakara nhne me ji m ɔnu nookwu. M magwụ m nü i magwụ kpakara be, kwnornu nü o zá nhne be mernu nü hne zì mgwugwa. ²⁷ Eze Agiripa, i kwegwu nü nhne ele ɔwhnurninya kwuru? M magwụ m nü i kwegwu.”

²⁸ Agiripa kanu Połu, “N'ige mati ka, i nwernu rikne mee m bùru nye kweru nü Karaisi?”

²⁹ Połu saru a, “N'ige mati mòbu ke kwu, okpukpe m hne Chiokike zì bu ma jì nü kpakara ele noobno m nsnì tna bùru nhne me bu, o bùo n'ijigba ka.”

³⁰ Eze nü nye ochichi nü Bènisi nü kpakara ele nü be dazi lizo. ³¹ Be whoga, zne nookwu n'esilawuru be, be kaa, “O zá nhne ojo nwerukna ka mernu be jeeji gbu a mòbu tụ a ikelu.” ³² Agiripa kanu Fesitösi, “O buru nü nwerukna ka kwúle nü o jeezne nü ruwhnu Siza, be znernu sìgbasi a, o la.”

27

Połu kworu ɔgbo zne Rom

¹ Nga be kpebiri nü a jeezne Itali, be gweru Połu nü agwna ele ikelu berere yisi n'aka otu nye nèechi otu riwhu ele ɔgwnu rèwhna a bu Jiliosi, nye ɔgwnu ele otu Ogositosi. ² A bna ɔgbo hite n'Adiramitium ma a zne n'apna ẹli Esia, a kworu

ögbo zne. Arışitakosi nye T̄esalonika n'eli Masidonia snornu aị.

³ Ke chi bɔru, a d̄u Sādoni. Hite n'ovu ɔma, Jilīosi sigbasi Pōlu o zne whn̄u ele enyi a, be nyee nhne zi a mkpa. ⁴ A hite n̄u p̄ji zne, kɔvu ruwhere neewhegidne aị, a kwɔru ögbo whe azn̄u eli ɔhia esilawuru Sāporosi. ⁵ A kwowhe osimini Silisia n̄u Pamfilia, vadu Mira n̄u rime Lisia. ⁶ Nye n̄eechi ele ögwnu whn̄urnu otu ögbo hi n̄u Alekizandaria ke neezne Itali, o yisi aị n'ögbo wam. ⁷ A kwɔru wohnernerne agida ɔbochi, hite n̄u nhne osi rikne a vadu n'eli Sinidusi, ruwhere kwéle a zne n̄u ruwhnu, a kwɔru ögbo whe azn̄u eli Kiriti whe Salimone. ⁸ A nookwo ögbo n̄u ngeri eli. Hite n̄u nhne osi rikne a d̄u hne be kwu "Ọnu Mini Udno," ke zá ikere n̄u eli-ɔhna Lasia.

⁹ Kpa a tuwhuru agida ige, a whn̄urnu n̄u ɔ kwɔ ögbo kitna n̄u lele nhne aghom, kwnornu n̄u Obochi Okpusni Mmehie* gawhelem. Pōlu zni be ezni, ¹⁰ "Ele nwe m, m whn̄urnu m n̄u izne mini aị ka hite kitna j̄oburu nhne aghom, ivu n̄u ögbo joolulu, ma b̄udnu ele badn̄u." ¹¹ Kɔvu nye n̄eechi ele ögwnu gnern̄u nsn̄i nhne nye nookwo ögbo n̄u nye nwe ögbo kwuru karu nhne Pōlu kwuru. ¹² Eli ngeri osimini wam búo ɔma ɔ daziri n'ige okirika, agida ele kakwo kweru be kwoma ögbo bna osimini ma be zne Fonikisi. Hna b̄u Ọnu mini n'eli Kiriti ke keteru ruwhnu n̄u nkala lawuru n̄u ɔdidi na əhn̄am.

Abaka-mini osimini

* **27:9** Obochi Okpusni Mmehie mɔbu ɔwhaji-eli Okwukwo ke mbom kwuru ɔbochi ovu Ọnu

¹³ Ruwhere matị hite nụ ẹli ẹli bete neewhe, ele rukna wam neeche nụ be jeeme kpa be kwuru, be dólizo nkno ọgbo kworu Ọgbo neezne nụ ngeri Kiriti. ¹⁴ O gbúle ọkwu ruwhere siri rikne be kwu rugwu ọbosị ẹhnam bete ewhe hite n'ẹli ọhia esilawuru wam. ¹⁵ O whekwasị ọgbo wam, a nwée rikne knekwali ọgbo wam, a sigbasi a ma ruwhere vuru a neezne. ¹⁶ A kworu ọgba whe aznụ ẹli ọhia esilawuru matị be kwu Kauda. O rarụ ẹhni o vubna ọgbo matị aị nụ rime ọgbo aị. ¹⁷ Nga be vuru ọgbo matị wam, be gweru eriri knegidne ọgbo aị gburugburu. Be nqotu ogwnu o zị be dnabna nụ rime rịzna rọto nụ ngeri Libiya, be gwedna bala ọgbo, sigbasi ọgbo ma ruwhere vuru a neezne. ¹⁸ Okne abaka-mini bete ewhe, ke chi boru be bete nootuwhu ivu zị n'ogbo nụ rime mini. ¹⁹ N'obochi ke sno a, be gweru aka be tübna nhne be ji nqokwo ọgbo osimini. ²⁰ Agida obochi, a whnúna ẹhnam mọbu mbo, ruwhere zị koriri neewhesi rikne. A nwéma ntükwasí ovu nụ o nwernu nye be jøoznobia.

²¹ Ele rukna wam даж agida obochi, rile wiri, Połu gwuzoru nụ ruwhnu be, kaa, “Ele nwe m, anụ bnóne nsnị nhne me kwuru, a znékele okwohala ọgbo hite nụ Kiriti, a znékele owhu mwhu kpakara nhne ka. ²² Kịtna, anụ nwe ovu siri rikne, o zá nye ọbulu n'esilawuru anụ joottuwhu bùdnu a, okwolem ọgbo joowhu. ²³ Kwnornu nụ enine izi Chiokike nye nwe m, nụ nye me neekpenu gwuzoru nụ ngeri m abalị tna. ²⁴ O kaa, ‘Połu, ogwnu tú i, i joogwuzoriri nụ ruwhnu Siza, Chiokike hite n'oru a nyenem jí kpakara bùdnu ele jí nụ be zị n'ogbo.’ ²⁵ Ele nwe m, anụ nwe ovu siri rikne, kwnornu nụ m kwnatarnụ m Chiokike mkpoma nụ o jeeme

kpa ọ kanụ m. ²⁶ Kọvu a jaakpötasi n'otu ẹli ọhia esilawuru n'osimini.”

Ogbo wam kpuru

²⁷ N'obochi ke nri nụ ẹno n'abali, abaka-mini noovughari aị nụ osimini Adiratiki. N'esilawuru abali ele nqokwo ogbo neeche nụ a zị ndụndu ngeri ẹli. ²⁸ Be gwedna eriri whnụ nụ mini zị otu riwhu nụ nri lawuru rula ẹli ẹli, ige matị be tụ kwno a berere whnụ nụ ọ bụ nri tolu. ²⁹ Be nqotu ogwnu n'ogbo aị jọokpotasi nụ rugwu, be gwedna nkno ẹno hite n'aznụ ogbo, neekpe okpukpe ma iwhne whuya. ³⁰ Ele nqokwo ogbo noopio ma be gbawhu n'ogbo, be gwedna ogbo matị nụ mini nqogho aghigho lele be neezne bịa nkno nụ ruwhnu ogbo. ³¹ Kọvu Polu kanụ nye nęechi ele ogwnu nụ ele ogwnu, “Ọ bụru ele nqokwo ogbo dázila nụ rime ogbo, be jóoznohia anụ.” ³² Ele ogwnu wam gbubi eriri knegwu ogbo matị wam, sigbasi a, o wheru zne.

³³ Kpa chi nqobo, Polu rịasno be ri wiri, “Anụ neese ka bụ nri obochi nụ ẹno, anụ rile nhne ọbula kpakara igé ka. ³⁴ Bikno, anụ ri wiri, o zị mkpa ma anụ zịri bjudnu, otu rukeri-ize anụ jáadnahala nụ risi anụ.” ³⁵ Kpa o kwukworu ka, Polu gweru brèdi, tunu Chiokike mmamma nụ ruwhnu kpakara be, nyawa a, bete neeri. ³⁶ Be yisi ẹhni, nye ọbula n'esilawuru be ri wiri. ³⁷ A zị riwhu badnụ lawuru nụ nri ęsau nụ isunu nụ rime ogbo. ³⁸ Kpa be rikworu wiri, be tübna kpakara ikpa zị n'ogbo ma ogbo zịri ewheke n'olu mini.

³⁹ Nga chi boro, ele nqokwo ogbo máa ẹli ka, kọvu be whnurnu otu ọnụ mini rịzna rịzna, be kaa, ọ bụru o jeekwe omume be jọokwo ogbo n'olu rịzna. ⁴⁰ Be

gbuhala nkno, sigbasi ọ dnabna nụ rime osimini, be kneme eriri kne nhne be jeeji ọ kwọ ọgbo. Be gwelizọ bala nụ ruwhnu ọgbo, ma ruwhere whekwasị a nụ ruwhnu, be neezne nụ mkpomkpo ẹli. ⁴¹ Ọgbo dnakwasị olu rizna, mii nụ rizna, ruwhnu ọgbo takwnusi nwéé rikne whuya, aznụ a gbaja mpekele mpekele hite n'abaka-mini. ⁴² Ele ọgwnu pioru ma be gbu kpakara ele ikelu, ọ zị otu badnụ gwu mini gbawhu. ⁴³ Kọvu nye nẹechi ele ọgwnu pioru ọ bita Połu bùdnu, kwéle be mee kpam. Kọvu ọ kanụ kpakara ele rukna wam ele marnụ o gwu mini be dnabna mini, beru ọsno gwuru mini zne mkpomkpo ẹli. ⁴⁴ Ọ kanụ ele berere snornu be, knernụ aka n'isisi mọbu mpekele ọgbo, kpakara aị mernu kpa dụ olu ẹli.

28

N'eli Malita

¹ Nga a d慂u n'eli n'udno, a n慂rnu nụ ẹli ọhia esilawuru wam be kwu a Malita. ² Ele nwe ẹli wam gesiri aị ovu ọma k'agida, kpa mini noozo, iyi nootu, be kpawhụsi békwnu kwnornu aị. ³ Połu chikota nkala isisi nootubna be nụ rime békwnu, otu okpu-ẹli békwnu chijiaru gbakwnusi Połu n'aka. ⁴ Ele nwe ẹli whnurnu hne agwọ wam gbakwnusiri Połu n'aka, be kwu n'ehni be, "Nwerukna ka bụ nye noogbu badnụ, ọ bụ n'ezi nụ ọ whuyaru nụ rime ọgbo, nhne ojo a noosno a." ⁵ Kọvu Połu kpabna agwọ wam nụ rime békwnu. Ọ zá nhne mernu a. ⁶ Be neese, neele anya nụ ọ jaaza, mọbu dna n'eli nwụma. Be se gbu ọkwnu, ọ zá nhne búo ọma be whnurnu, be gbanwo mkpoma be kaa, "Ọ bụ chi."

⁷ Hne z̄la ikere bụ agida ẹli nye risi ẹli wam be kwu Pubiliosi. O kwubnanyarnu aị nkari, ọbochi ẹto a z̄i n'oro lele ele izne. ⁸ Nda Pubiliosi dnanyi ẹli naaria ẹhni igbugbu ogori nụ rụwho ọwuwu. Połu zne nụ rime ọro hne ọ z̄i, kpenu a okpukpe, tukwasí a aka a lawuru, gwọ a. ⁹ Nga ka mernu, kpakara ele berere n'ẹli wam naaria ẹhni igbugbu varu, Połu gwọ kpakara be. ¹⁰ Be nyee aị agida nkesi, nga a bnarnu ọgbo panizo izne mini aị, be nyee aị agida nhne z̄i aị mkpa.

Hite nü Malita du Rom

¹¹ Ke ẹnwa ẹto wheru, a kworu ọgbo hi nụ Alekizandaria be kwu “Rụmu Ejima.” Ọgbo ka daziri hna n'okirika. ¹² A vadu ẹli Sırakosi daziri pii ọbochi ẹto. ¹³ Hite nü pii, a kworu Ọgbo zne ẹli Regium, ke chi a boro, ruwhere bete neewhe hite nụ ẹli ẹli, n'ọbochi lawuru a vadu ẹli Puteoli. ¹⁴ A whnurnu agwna rụmu nda, be riasno aị daziri otu ikwezu pii. Ka bụ kpa a jiri vadu Rom. ¹⁵ Rụmu nda ele z̄i nụ Rom nurnu nhne gbasiri aị, be va hne z̄i ikere lele Ahia Apiusi nụ Oro Eto Ele Izne, kwnusi aị. Nga Połu whnurnu be, ọ tñu Chiokike mmamma, mesi mkkpoma rikne.

Połu nü rime Rom

¹⁶ Nga a vaduru Rom, be kweru Połu wuru ke a ichne ya nụ nye ọgwnu neese a.

¹⁷ Kpa ọbochi ẹto wheru, Połu sukwukota ele risi Ju ikwu. Nga be gbakoru, ọ kanu be, “Rụmu nda m, ọ bụ n'ezi nụ ọ zá nhne ojo me mernu megidne ele ke aị mọbu omen'ẹli a nahiaru n'aka ele nda aị, be mernu m nye ikelu nụ rime Jerusélem, gweru m nyewhete n'aka ele Rom. ¹⁸ Be sìkwaru m ajiji, be

pioru o sigbasi m kwnornu nü be whnurnu nü o zá nhne ojo me mernu ke kwesiri enwu. ¹⁹ Nga ele Ju kwéle, be mernu m, m kaa nü m jeezne nü ruwhnu Siza, o bụ n'ezi nü o zá nhne me noobno ele ke m. ²⁰ O bụ nhne me kwno pio ma me nü anü kwurita ọka, kwnornu be tṣru m ijigba ka kwnornu nü nhne wam kpakara ele Izirèli needle anya a.”

²¹ Be saru Polu, “O zá okwukwo izi ọbula a whnurnu hite nü Judiya gbasiri i, o zá rumu nda ai vuyaru otnutnu mọbu ọka ojo ọbula gbasiri i. ²² Koyu a joonu nhne i jookwu, kwnornu nü kpakara ele badnụ nookwu ọka megidne otu wam i noosno.”

²³ Be nü Polu yi ịgba, agida be varu n'obochi wam hne Polu zi. Hite n'osisi dù abalị o znirni be izi oma eli-eze Chiokike. O gbalị ma be jeekweru nhne gbasiri Jizosi. Polu kanu be kpakara nhne be gbaru n'Iwu Mozizi nü nhne ele ọwhnurninya gbaru n'okwukwo nsø. ²⁴ Agwna be kweru ikwun-Onu a, koyu ele berere kwéle. ²⁵ Kpa be naala, okewa ziri n'esilawuru be, Polu kwuru otu nhne ka, “Enine Nsø kwuru nkari hite n'onu Azaya nye ọwhnurninya nyee ele nda anụ,

²⁶ ‘Zne kanu ele ka,

Anụ jaazi n'oñu kpöi, koyu anụ jóoghohia.

Anụ jaazi needle anya, koyu anụ jóowhnu ọsno.

²⁷ Kwnornu ovu ele ka zi riñya,

nsní nynorpu be,

anya be kpuru isni,

o zi be whnụ n'anya be,

nsní be nñrnu,

echiche be ghøhia, be tñhnasna m kpöma,

m gwø ehni igbugbu be.’ ”

[28](#) Pôlu kwukwo ọka a, kaa, “Anụ mahịa nụ ọznohia Chiokike bụ nhne be gweznenu ele bùo ele Ju. Be joobno nsní.” [[29](#) Kpa Pôlu kwukworu ọka, ele Ju la, nqodogbuta n'anya rikne n'esilawụru ehni be.]

[30](#) Awha lawụru Pôlu wuru n'oro ke a, nqokwu ọgwo ọro, nanabnanya kpakara ele naavakwnusi a. [31](#) O kpô okwo izi ọma eli-eze Chiokike, zni nhne gbasiri Nyenwe aị Jizosí Karaisi hite n'ọnụ rikne, ọzá nye noobnosni a.

Tesitamenti Ikne n'Onu Ikwere New Testament in Ikwere

copyright © 2010 Wycliffe

Language: Ikwere

Translation by: Wycliffe

Ikwerre – (ikw) Nigeria

The Iwerre language of Nigeria can also be spelled Ikwere and Ikwerri. This language is spoken primarily by the Ikwerre people who live in the Rivers State of Nigeria and is one of the many ethnic groups in the Niger Delta. There were more than 23,000 speakers of this language in 1973. There is also a considerable local interest in literacy and grammar.

Copyright Information

© 2010, The Nigeria Bible Translation Trust. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

Printed book ISBN 9789789076369

New

The New Testament

in Ikwere

© 2010, The Nigeria Bible Translation Trust.
All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2019-08-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022

c17ee3a1-1c7a-5c05-8e0f-5043e8228d89